

Riigilõivuseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõuga muudetakse riigilõivuseadust (edaspidi *RLS*), konsulaarseadust (edaspidi *KonS*), perekonnaseisutoimingute seadust (edaspidi *PKTS*), rahvastikuregistri seadust (edaspidi *RRS*) ja relvaseadust (edaspidi *RelvS*). Eelnõu eesmärk on viia kodakondsuse saamise, taastamise ja kodakondsusest vabastamise taotluste riigilõivumäärad, isikut tõendava dokumendi menetluste ja välismaalase staatuse menetluste riigilõivumäärad, rahvastiku toimingute riigilõivumäärad, *RelvS*-i ja turvategevuse seaduse (edaspidi *TurvaTS*) alusel tehtavate toimingute riigilõivumäärad vastavusse kuludega. Praegu ei ole need kooskõlas *RLS*-i § 4 lõikes 1 nimetatud kulupõhimõttega.

Samuti võimaldatakse eelnõuga Eestis välisesinduses mitmekeelsete standardvormide väljastamist.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Euroopa Liidu kodaniku seaduse (edaspidi *ELKS*), isikut tõendavate dokumentide seaduse (edaspidi *ITDS*) ja välismaalaste seaduse (edaspidi *VMS*) alusel tehtavate toimingute riigilõivumäärade muudatused on koostanud Siseministeeriumi nõunikud Eva Lillemäe (eva.lillemae@siseministeerium.ee) ja Elen Kraavik (elen.kraavik@siseministeerium.ee) ning õigusnõunik Kaspar Lepper (kaspar.lepper@siseministeerium.ee).

Kodakondsuse seaduse (edaspidi *KodS*) alusel tehtavate toimingute riigilõivumäärade muudatused on koostanud Siseministeeriumi nõunik Siiri Leskov (siiri.leskov@siseministeerium.ee).

Eesti välisesindustes esitatud isikut tõendavate dokumentide taotluse ja välismaalaste staatuste läbivaatamisel tasutavat riigilõivu puudutavate sätete väljatöötamisel osales Välisministeeriumi konsulaarosakonna peadirektor Tiina Nirk (tiina.nirk@mfa.ee).

Rahvastiku toimingute valdkonna muudatused on koostanud Siseministeeriumi rahvastiku toimingute osakonna juhataja Enel Pungas (tel 612 5163, enel.pungas@siseministeerium.ee), sama osakonna perekonnaseisutoimingute talituse juhataja Mari Käbi (teenistussuhe lõppenud) ning sama talituse nõunikud Heli Kivi (tel 612 5170, heli.kivi@siseministeerium.ee), Viiu-Marie Fürstenberg (tel 612 5160, viiu-marie.furstenberg@siseministeerium.ee) ja Ulvi Klaar (tel 612 5160, ulvi.klaar@siseministeerium.ee), sama osakonna rahvastikuregistri halduse talituse juhataja Mairis Kungla (tel 612 5208, mairis.kungla@siseministeerium.ee) ja sama talituse nõunik Carolyn Maidla (teenistussuhe lõppenud) ning sama osakonna õigusnõunik Annika Nõmmik Aydin (tel 612 5184, annika.nomnikaydin@siseministeerium.ee). Välisministeeriumiga seotud muudatuste osas andis sisendi Välisministeeriumist Erle Ignatjev (erle.ignatjev@mfa.ee).

RelvS-i ja *TurvaTS*-i alusel tehtavate toimingute riigilõivumäärade muudatused on koostanud Siseministeeriumi õigusnõunik Marju Aibast (marju.aibast@siseministeerium.ee) ning nõunikud Riita Proosa (riita.proosa@siseministeerium.ee) ja Nurmely Mitrahovitš (nurmely.mitrahovits@siseministeerium.ee).

Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Siseministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Gerly Herm (tel 612 5230, gerly.herm@siseministeerium.ee).

Eelnõu ja seletuskiri toimetatakse keeleliselt pärast eelnõu esimest kooskõlastusringi.

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõu, Euroopa Liidu õiguse rakendamise ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

Eelnõuga muudetakse:

RLS-i avaldamismärkega RT I, 30.12.2023, 9;
KonS-i avaldamismärkega RT I, 20.06.2022, 58;
PKTS-i avaldamismärkega RT I, 06.07.2023, 63;
RRS-i avaldamismärkega RT I, 06.07.2023, 73;
RelvS-i avaldamismärkega RT I, 06.07.2023, 13.

Kuna tegemist ei ole Eesti Vabariigi põhiseaduse §-s 104 sätestatud seadusega, siis eelnõu vastuvõtmiseks on vajalik Riigikogu poolthääle enamus.

2. Seaduse eesmärk

2.1. Eelnõu vajalikkus ja olulisemad muudatused

Eelnõuga tõstetakse Siseministeeriumi valitsemisala riigilõivumäärasid vastavalt toimingute tegelikele kuludele. RLS-i § 4 lõike 1 kohaselt kehtestatakse riigilõivumäär, lähtudes toimingute kuludest, aga kehtivad riigilõivumäärad ei ole enam kulupõhimõttega kooskõlas.

2.1.1. RelvS-i ja TurvaTS- alusel tehtavate toimingute riigilõivumäärade tõstmine

Eelnõuga muudetakse RLS-is läbivalt RelvS-i ja TurvaTS-i alusel tehtavate toimingute riigilõivumäärasid, kuna kehtivad määrad ei kata üldise hinnatõusu tingimustes kaasnevaid otseseid kulusid. Enamik nimetatud riigilõivumäärasid on püsinud samal tasemel 2015. aastast. Lõivumäärade tõstmine on vajalik, et ajakohastada Politsei- ja Piirivalveameti (edaspidi *PPA*) toimingutega seotud riigilõive selliselt, et eelnõuga kehtestatavad riigilõivumäärad kataksid PPA tegevuskulud tegevus- ja relvalubade väljastamise teenuse osutamisel.

RelvS-i kohaselt tuleb riigilõivu tasuda erinevate RelvS-i alusel tehtavate toimingute eest. Nii tuleb näiteks tasuda riigilõivu relvasoetamisloa, relvaloa, paralleelrelvaloa, relvakandmisloa ja kollektioneerimisloa taotluse läbivaatamise eest, samuti relvadega teise riiki reisimiseks vajalike dokumentide väljastamise eest aga ka relvaeksami vastuvõtmise eest. Riigilõivu tuleb tasuda ka juriidilisel isikul tegevusloa taotlemisel, kui ta soovib tegutseda valdkonnas, kus on nõutav RelvS-i § 66 või § 83³³ kohane tegevusluba.

RLS-i §-des 263–267¹ sätestatud RelvS-i alusel tehtavate toimingute riigilõivumäärad on kehtinud 2015. aastast muutmata kujul ning nende tõstmine on põhjendatud vastavalt majanduskasvu, inflatsiooni, keskmise palga ja raha ostujõu näitajate muutmisele ning PPA tegevuskulude kasvule.

Eesti Panga värske majandusproгноosi järgi pöördub Eesti majandus uuesti kasvule 2024. aastal, kuid pärast kaheaastast langusperioodi kujuneb taastumine aeglaseks. Samas on väga kiire hinnatõus Eestis läbi saanud. Selle aasta majanduslanguseks prognoosib keskpank 2,2% ja järgmise aasta majanduskasvuks 1,4%. Hinnatõus Eestis on 2023. aasta keskmisena eeldatavasti 9,4% ja järgmisel aastal 3,4%.¹ Statistikaameti tarbijahinnaindeksi kalkulaatori andmetel on 2015. aasta teisest kvartalist 2023. aasta kolmanda kvartalini tarbijahinnaindeksi tõus olnud 48,8%.² Alampalga määr 2015. aastal oli 390 eurot, 2023. aastal on alampalga määr 725 eurot. Keskmine brutopalk aastal 2015 oli 1065 eurot, 2023. aastal oli keskmine brutokuupalk Statistikaameti andmetel 1868 eurot.³

Majandusnäitajatele tuginedes saaks riigilõivumäärasid tõsta üksnes maksejõulisuse põhimõttega kooskõlas, arvestades miinimumpalga ja keskmise palga tõusu, kuid see ei kataks teenuse osutamiseks vajalikke tegelikke kulusid. Tulirelva omamine ei ole kohustuslik vaid võimalus, kui selle omamise õigust taotleb isik vastab RelvS-is sätestatud nõuetele ja taotletav otstarve on põhjendatud. Sellest tulenevalt on põhjendatud riigilõivumäära kehtestamisel arvestada teenuse osutamisega kaasnevaid tegelikke kulusid.

Muutunud majandusolukorra tõttu on lisaks kulude kokkuhoiule avalike teenuste rahastamiseks vajalik täiendada riigieelarve tulude koosseisu. Tuleb leida selliseid täiendavaid allikaid, mis oleks kooskõlas üldise maksupoliitikaga: teenimise asemel tarbimise ning keskkonda koormavate tegevuste kõrgem maksustamine. Seega on eelnõu eesmärk riigilõivumäärad ajakohastada ning viia need paremasse vastavusse aja jooksul muutunud kulukomponentidega. Praegused riigilõivumäärad ei kata PPA toimingute tegemisel kaasnevaid kulusid ega Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskuse (edaspidi *SMIT*) kulusid, mis on vajalikud teenistus- ja tsiviilrelvade registri ülalpidamiseks ja ajakohasena hoidmiseks, ning vajavad seetõttu korrigeerimist.

Turvaseaduse (edaspidi *TurvaS*) kohaselt tuleb riigilõivu tasuda turvateenuse osutamise tegevusloa andmise eest, sama põhimõtte on ka 1. juulil 2024. aastal jõustavas TurvaTS-is. TurvaTS-i jõustumisega muutub kehtetuks TurvaS, sest kehtestatakse seaduse uus terviktekst. Tegevusluba vajavad turvateenused on TurvaS-i alusel turvakonsultatsioon, vallas- või kinnisvara valve ja kaitse, isikukaitse, korra tagamine üritusel või valveobjektil, juhtimiskeskuse pidamine. TurvaTS näeb ette, et tegevusluba on vaja turvamise tegevusalal. Samamoodi RelvS-i alusel tehtavate toimingute riigilõivu määradega on ka turvateenuse valdkonna riigilõivud ajale jalgu jäänud ja vajavad muutmist. Riigilõivu tõstmine nähakse ette TurvaTS-i alusel. TurvaS-i alusel ettenähtud riigilõivu surust ei muudeta, sest RLS-i muudatused on kavandatud jõustuma 2025. aasta 1. jaanuaril, mil TurvaS enam ei kehti.

Eelnõuga kavandatavate muudatuste puhul on arvestatud sellega, et kehtestatavad riigilõivude suurus oleksid sellised, mis kataks kõik kulud, mis teenuse osutamisega kaasas käivad.

Riigilõivu määra kehtestamisel on üldpõhimõtteks, et kehtestatakse riigilõiv sellises määras, mis kataks vähemalt toiminguga kaasnevad kulud, kuid samas ei oleks liiga suur, ning et selle eesmärgiks ei saaks riigile iseseisva täiendava tuluallika loomine. Kavandatavate muudatuse aluseks on võetud kulupõhimõtte. Selle kohaselt peab riigilõivumäär katma vähemalt toimingu tegemisega seotud otsesed ja teatud ulatuses ka kaudsed kulud. Otsesed kulud on näiteks

¹ <https://www.eestipank.ee/press/proгноos-majandus-visa-taastuma-26092023>

² <https://www.stat.ee/et/tarbijahinnaindeksi-kalkulaator>

³ <https://www.stat.ee/et/avasta-statistikat/valdkonnad/tooelu/palk-ja-toojoukulu/keskmise-brutokuupalk>

palgafond, materjalikulu (blanketid, eriblanketid, trüki- ja paberikaubad jne). Kaudsete kuludena võib välja tuua majandus- ja halduskulu (rent, elektrikulu, seadmete soetamise ja hoolduse kulu jms), arhiveerimisega seonduva kulu, juhtimis- ja raamatupidamiskulud. Kulupõhimõtet on rõhutanud ka Riigikohus⁴ leides, et RLS-i § 2 kohaselt on riigilõiv seaduses sätestatud juhul ja RLS-is sätestatud määras tasutav summa lõivustatud toimingu tegemise eest. Sama seaduse § 4 lõike 1 järgi kehtestatakse riigilõivumäär lähtuvalt toimingu tegemisega kaasnevatest kuludest (kulupõhimõte). RLS-i § 4 lõige 2 sätestab, et toimingu eesmärgist, sellest saadavast hüvest ja kaalukast avalikust huvist, eelkõige sotsiaal- ja majanduspoliitilistest kaalutlustest lähtuvalt võib riigilõivumäära kehtestada kulupõhimõttest erinevalt. Seega on riigilõivu eesmärgiks riigi tehtava avalikõigusliku toimingu kulutuste täielik või osaline hüvitamine.

Riigilõivumäärade kujundamisel on lähtutud lisaks kulupõhimõttele ka ekvivalendipõhimõttest ja maksejõulisuse põhimõttest⁵. Nii RelvS-i kui TurvaTS-i alusel tehtavate toimingute eest ettenähtud riigilõivumäärade kehtestamisel on aluseks võetud taotluste menetlemise või toimingute tegemisega seotud otsesed ja kaudsed kulud. Taotluse esitamisel nähakse ette riigilõivumäär, et jätkuvalt katta taotluse läbivaatamisega seotud kulud, tagada menetluse kiirus ja loa väljastamisele järgneva loaomaja üle järelevalve tegemine.

2.1.2. Kodakondsuse seaduse alusel tehtavate toimingute riigilõivumäärade tõstmine

Eelnõuga viiakse PPA-s ning välisesinduses KodS-i tehtavate toimingute eest kehtestatavad riigilõivud vastavusse tegelike kulutustega. Kodakondsuse saamise, taastamise ja kodakondsusest vabastamise taotluste läbivaatamise eest kehtestatud riigilõivude määrasid ei ole muudetud, vaid eurole üleminekul konverteeriti need eurodesse ning hiljem ümardati. Samas on märgatavalt suurenenud tööjõukulud nii Eestis kui ka välisesindustes ning kasvanud on välisesindustest PPA-le taotluste edastamise postikulud.

Riigilõivu, mida võetakse kodakondsusest vabastamise taotluse vastuvõtmisel tehtavate toimingute eest välisesinduses, tõstetakse nii, et see on 30 eurot kõrgem kui riigilõiv, mida võetakse sama toimingu tegemise eest Eestis. Edaspidi, kui muudetakse kodakondsusest vabastamise taotluse läbivaatamise riigilõivu riigisiselt, tuleks samal ajal tõsta ka välisesinduses kodakondsuse vabastamise taotlemise riigilõivu selliselt, et see oleks 30 eurot suurem riigisisest lõivust.

2.1.3. ELKS-i, ITDS-i, ja VMS-i alusel tehtavate toimingute riigilõivumäärade tõstmine

Eelnõuga tõstetakse isikut tõendava dokumendi menetluste ja välismaalase staatuse menetluste riigilõivusid. Isikut tõendavate dokumentidega seotud PPA toimingute eest võetavaid riigilõive on alates 1. jaanuarist 2015, kui jõustus riigilõivuseadus, tõstetud ühe korra. Elamisloa taotluse läbivaatamise eest tasutav riigilõiv ei ole muutunud.

Samas on märgatavalt suurenenud tööjõukulud ning loodud on uusi ja taotlejale mugavaid dokumentide taotlemise ja kättesaamise võimalusi ning e-lahendusi. Eelnõus toodud riigilõivumäärade kujundamisel on lähtutud kulupõhimõttest, ekvivalendipõhimõttest ja maksejõulisuse põhimõttest. Riigilõivumäärade muutmisel on aluseks võetud taotluste

⁴ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 9. novembri 2010. aasta määrus nr [3-2-1-95-10](#), p 9.

⁵ Kulupõhimõtte kohaselt peab riigilõivumäär katma vähemalt toimingu tegemisega seotud otsesed kulud. Ekvivalendipõhimõtte kohaselt kehtestatakse riigilõivumäär lähtuvalt toiminguga saadava eelise või ka hüve tähendusest isiku jaoks ja selle ulatusest. Maksejõulisuse põhimõtte kohaselt võivad riigilõivud olla kantud mõjutuseesmärgist suunata isikute käitumist.

menetlemisega või toimingute teostamisega seotud otsesed ja kaudsed kulud ning arvestatud on praktikat, mille kohaselt kehtestatakse riigilõivumäär ühe või viie euro täpsusega.

Eelnõu on välja töötatud eelkõige riigilõivude vastavusse viimiseks tegelike kulutustega, aga ka klientide käitumisharjumuste muutmiseks. Seega diferentseeritakse jätkuvalt PPA teenindustes ja iseteeninduskeskkonnas teostavate isikut tõendavate dokumentide toimingute eest võetavaid riigilõivude määrasid. Madalam riigilõiv iseteeninduskeskkonnas suunab taotlejaid mugavamate ja menetlejatele vähem töömahukate dokumentide taotlemise ning väljastamise võimaluste juurde. Pikemas perspektiivis toob e-teenuste kasutamise laiendamine kaasa vahetu klienditeeninduse kokkuhoiuvõimaluse PPA teenindustes ja teisalt tõuseb kliendi rahulolu teenuse kättesaadavuse ja mugavuse osas. Selleks, et soodustada võimalikult suurel määral e-teenuste kasutamist klientide poolt, on mõistlik ja otstarbekas säilitada erinevused PPA teeninduses või Eesti välisesinduses paberkandjal taotluste esitamise ja iseteeninduskeskkonna kaudu esitatud isikut tõendava dokumendi taotluse vahel.

Tegelikud kulud isikut tõendava dokumendi menetlustes (isikutunnistus, elamisloakaart, reisidokument ja eelnevate komplekstaotlused) koosnevad:

- 36-61% dokumendilepingute kulu (komplekstaotluste puhul on vastav osakaal kõrgem, kuna antakse välja kaks dokumenti);
- 20-33% arendustööd ja igapäevane tugi;
- 10-17% personali- ja personaliga seotud kulu;
- 9-14% muu kulu (inventar, tarvikud, hooned, veod, elektroonilise identiteedi vahendi kasutamiseks vajalikud arendus- ja haldustööd jm).

Tegelikud kulud välismaalase staatuse menetlustes (elamislubade ja -õiguste ning lühiajalise töötamise registreerimine) koosnevad:

- 50-70% personali- ja personaliga seotud kulu;
- 18-31% arendustööd ja igapäevane tugi;
- 9-14% dokumendilepingute kulu (v.a lühiajalise töötamise registreerimine, kus vastavat kulu ei kaasne);
- 3-7% muud kulu (hooned, veod).

Võrreldes isikut tõendava dokumendi taotluste menetlustega on staatuste menetluste (s.o elamisload ja -õigused, lühiajalise töötamise registreerimine) puhul tegu oluliselt keerukamate ja aeganõudvamate menetlustega, mistõttu on staatuste menetlustega seonduvates omahindades suurem osakaal personalikuludel ja personaliga seotud kuludel.

2.1.4. Nimeseaduse (edaspidi NS), PKTS-i ja RRS-i alusel tehtavate toimingute riigilõivumäärade tõstmine

Eelnõuga tõstetakse NS-i, PKTS-i ja RRS-i alusel tehtavate toimingute riigilõivumääri, sest need ei ole praegu vastavuses riigi kuludega. Paljud rahvastiku toimingute riigilõivumäärad on kehtinud muutumatuna alates 2016. aastast.

Kohaliku omavalitsuse üksused (edaspidi KOV) täidavad nii PKTS-i kui ka RRS-i alusel riiklikke ülesandeid, näiteks väljastavad mitmekeelseid standardvorme ja nendele lisatavaid rahvastikuregistri väljavõtteid. Nende kulud tuleb Eesti Vabariigi põhiseaduse § 154 kohaselt KOV-ile hüvitada. Ühe toimingu hüvitise määr arvutatakse toiminguks kuluva keskmise aja ja ametikoha keskmise maksumuse põhjal. Toimingute hüvitiste määrad on alates 2016. aastast tõusnud 66%. Riigilõivumäär peab lisaks tööjõukuludele sisaldama ka muid toiminguga seotud

kulusid, näiteks rahvastikuregistri portaali töös hoidmise ja arendamise ning rahvastikuregistri kasutajatoe kulud.

Lisaks antakse konsulaarametnikule õigus väljastada perekonnasündmuse korduvat tõendit või abieluvõimetõendit ja rahvastikuregistri väljavõtet koos mitmekeelse standardvormiga. See muudatus lihtsustab ja kiirendab konsulaarteenuste osutamist välisriigis. Praegu tellitakse perekonnasündmuse korduvaid tõendeid ja rahvastikuregistri väljavõtteid koos mitmekeelse standardvormiga Eestist ehk maakonnakeskuse kohaliku omavalitsuse üksusest (edaspidi *MK KOV*), mis võtab aega keskmiselt kaks nädalat. Muudatuse jõustumisest saaks nimetatud tõendi või rahvastikuregistri väljavõtte koos mitmekeelse standardvormiga väljastada Eesti välisesinduses kohepeal, ajaliselt võtaks see, kas ooteaja või kokkuleppel taotlejaga mõned päevad. Kuna need mitmekeelsete standardvormidega seotud muudatused nõuavad muudatusi ka PKTS-is, RRS-is ja KonS-is siis tehakse vastavad muudatused ka nendes seadustes.

2.2. Väljatöötamiskavatsuse koostamine

Kuna eelnõu seadusena rakendamiseks ei kaasne olulist õiguslikku muudatust või muud olulist mõju, ei koostatud Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. aasta määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ § 1 lõike 2 punkti 5 alusel eelnõu väljatöötamise kavatsust.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kuuest paragrahvist.

Eelnõu §-ga 1 muudetakse RLS-i, **§-ga 2** muudetakse KonS-i, **§-ga 3** muudetakse PKTS-i ja **§-ga 4** muudetakse RRS-i, **§-ga 5** muudetakse RelvS-i ja **§-ga 6** kehtestatakse seaduse jõustumise aeg.

3.1. RelvS-i ja TurvaTS- alusel tehtavate toimingute riigilõivumäärade tõstmine

Nende aastate jooksul, mil RelvS-i ja TurvaS-i alusel tehtavate toimingute riigilõivumäärade on püsinud muutumatuna, on oluliselt kasvanud riigi kulutused mõlema seaduse alusel esitatavate taotluste menetlemisele, loa omajate üle järelevalve tegemisele ja nende üle arvestuse pidamisele. Loa väljastamiseks vajalikud riist- ja tarkvara arendused on kallinenud. Teenistus- ja tsiviilrelvade registri ülalpidamisele ja arendamisele kulub 2023. aastal ligikaudu 621 000 eurot. Toimingud on muutunud oluliselt keerukamaks ja aeganõudvamaks. Laiapõhjaline kaalutusõiguse rakendamise kohustus ja taustakontrollide tegemine eeldab mitmete ametnike (menetleja, kaitsepolitsei, kriminaalpolitsei, veebikonstaabli ja piirkonnapolitsei) poolt täiendavate andmete kogumist ja analüüsimist.

Teenuse osutamisega seonduvaid protsesse uuendati PPA-s 2019. aastal, mil võeti kasutusele teenusepõhine kuluarvestus. Nende andmete kohaselt oli 2019. aasta tegevus- ja relvalubade väljaandmise teenusega seotud kulu kokku ligikaudu 1,5 miljonit eurot, praeguseks ulatub kulu **3,06 miljoni euroni**. Kulu on tõusnud nii personali- kui majandamiskulu osas. Lisaks kogukulude kasvule mõjutab ühiku maksumust toimingute arvu prognoos. Võrreldes 2015. aasta toimingute ühikupõhiseid omahindasid tänaste hindadega, on muutus varieeruv ega saa üksühele seostada üksnes kulude muutusega.

Ajavahemikus 01.01.2023–28.11.2023 esitati **relvavaldkonnas** PPA-le kokku **16 029** taotlust, neist:

- 10 609 relvaloa taotlust;

- 2 867 relvasoetamisloa taotlust;
- 562 paralleelrelvaloa taotlust;
- 504 Euroopa tulirelvapassi taotlust,;
- 13 kollektioneerimisloa taotlust;
- 1375 relva võõrandamise loa taotlust;
- neli relva lammutamise taotlust;
- 82 tulirelva laskekõlbmatuks muutmise taotlust;
- üheksa võõrandamisloa taotlust keelumärke seadja poolt.

Aastatel 2024–2027 on PPA hinnangul erinevate riigilõivudega koormatud taotluste keskmine hulk ühes aastas ligikaudu **19 934**, sealhulgas erinevate lubade esmakordne taotlemine, nende pikendamine ning relvade ja laskemoona piiriüleste vedude ja edasitoimetamise lubade taotlused.

PPA tegevus- ja relvalubade väljaandmise teenuse koosseisus on 27 menetlejat, 4 grupijuhti ning üks tegevus- ja relvalubade väljaandmise teenuse teenuseomanik. Lisaks panustavad taotluste menetlusse ja loaomaja üle järelevalve tegemisse teiste PPA struktuuriüksuste ning partnerasutuste (Kaitsepolitseiamet, SMIT) ametnikud, sealhulgas piirkonna- ja veebipolitseinikud, kriminaalpolitseiametnikud ja klienditeenindajad. Kõnesolevate riigilõivustatud teenuste osutamisega seotud PPA ametnike palga- ja töövahendite ning varustuse kulu on 2023. aastal kokku ligikaudu 1,8 miljonit eurot ehk 58,8% kogukuludest ja teiste asutuste (Kaitsepolitseiamet, SMIT) poolt läbi viidavate tegevuste kulu ligikaudu 887 000 eurot ehk 3,3% kogukuludest.

RelvS-i alusel teostatavate toimingute eest laekus 2022. aastal riigieelarvesse 533 724 eurot ja TurvaS-i alusel 2080 eurot. Muudatusega seoses suureneb riigilõivude kogusumma hinnanguliselt ligikaudu **1,17 miljoni euro** võrra aastas. Täpsemalt on riigilõivude muutused kajastatud tabelis.

Tabel 1. Kehtivad ja eelnõuga kavandatavad riigilõivud.

RLS §	Toiming	Kehtiv riigilõiv	Uus
§ 263 lg 1	Relvasoetamisloa, relvaloa, paralleelrelvaloa, relvakandmisloa ja kollektioneerimisloa taotluse läbivaatamise eest	30	100
§ 263 lg 2	Relva lammutamise, ümbertegemise, laskekõlbmatuks muutmise ja relva laskekõlbmatustõuetele vastavuse tuvastamise loa taotluse läbivaatamise eest	30	50
§ 263 lg 3	Relvaloa, paralleelrelvaloa, relvakandmisloa ja kollektioneerimisloa kehtivuse pikendamise taotluse läbivaatamise eest	15	75
§ 263 lg 3 ¹	Relvasoetamisloa kehtivuse pikendamise taotluse läbivaatamise eest	15	50
§ 263 lg 4	Paralleelrelvaloa ja relvakandmisloa relvaloa vastu vahetamise taotluse läbivaatamise eest	15	100
§ 263 lg 5	Relva otstarbe või hoiukoha andmete muutmise ning teenistus- ja tsiviilrelvade registrisse kandmise taotluse läbivaatamise eest	15	50

§ 263 ¹ lg 1	Laskekõlbmatu relva omaniku muutmiseks ning relvaseaduse § 78 ³ lõikes 3 nimetatud kande teenistus- ja tsiviilrelvade riiklikusse registrisse tegemiseks	15	50
§ 263 ¹ lg 2	Relvaseaduse § 78 ² lõikes 4 nimetatud laskekõlbmatu relva kohta teenistus- ja tsiviilrelvade registrisse kande tegemiseks	15	50
§ 264 lg 1	Relvaseaduse § 35 lõikes 6 sätestatud relvaeksami vastuvõtmise eest	30	90
§ 264 lg 2	Kui relvaeksami käigus sooritatakse relvaseaduse § 26 lõikest 2, § 35 lõikest 6 või 12 või § 41 lõikest 7 tulenevalt üksnes teooriaeksam või relva käsitlemise katse	15	75
§ 265 lg 1	Eriloa väljastamise eest tulirelva või gaasirelva Eestisse sisseveoks või Eestist väljaveoks tasutakse riigilõivu iga relva kohta. Eriloa muutmisel või pikendamisel tasutakse riigilõivu. Kui eriloa muutmisel sisse- või väljaveetavate relvade arv suureneb, tasutakse lisaks riigilõivu iga lisandunud relva kohta.	30	120
§ 265 lg 1 ¹	Eriloa väljastamise eest tulirelva või gaasirelva kaubana Eestisse sisseveoks või Eestist väljaveoks tasutakse riigilõivu. Eriloa muutmisel või pikendamisel tasutakse riigilõivu.		120
§ 265 lg 2	Eriloa väljastamise, muutmise ja pikendamise eest tulirelva oluliste osade ja laskemoona Eestisse sisseveoks	30	120
§ 266 lg 1	Euroopa tulirelvapassi väljastamise eest	15	0
§ 266 lg 2	Tulirelvade Euroopa Liidus ajutise või alalise edasitoimetamise eelloa või loa väljastamise eest	30	120
§ 266 lg 3	Akustilise relva Euroopa Liidus ajutise või alalise edasitoimetamise eelloa või loa väljastamise eest	15	120
§ 266 lg 4	Tulirelva kaubana teisest Euroopa Liidu liikmesriigist alalise Eestisse edasitoimetamise eelloa väljastamise eest	30	120
§ 266 lg 5	Tulirelva kaubana Euroopa Liidus ajutise edasitoimetamise eelloa või loa väljastamise eest	15	120
§ 266 lg 6	Akustilise relva või laskekõlbmatu relva kaubana Euroopa Liidus edasitoimetamise eelloa või loa väljastamise eest	15	120
§ 266 lg 7	Laskekõlbmatu relva Euroopa Liidus edasitoimetamise eelloa või loa väljastamise eest	15	120
§ 266 lg 8	Relva- ja padrunikollektsiooni kuuluva relva või laskemoona Euroopa Liidus ajutise edasitoimetamise eelloa või loa väljastamise eest	15	120
§ 267	Relvade ja laskemoonaga seondaval tegevusalal tegevusloa andmise ning selle kehtivusaja pikendamise eest	260	365

§ 267 ¹ lg 1	Sõjarelva, selle olulise osa, sõjalise otstarbega laskemoona või lahingumoonna käitlemiseks tegevusloa taotlus	950	1570
§ 267 ¹ lg 2	Sõjarelva, selle olulise osa, sõjalise otstarbega laskemoona või lahingumoonna käitlemiskoha käitamisloa taotlus	1150	1570
§ 268 (alates 01.07.2024 § 272 ²)	Turvateenuse osutamise tegevusloa andmise ja kehtivusaja pikendamise eest	260	270

Viimaste aastate riigilõivu laekumise andmeid võrreldes on võimalik välja tuua, et enim tasutakse riigilõivu relvasoetamisloa, relvaloa, paralleelrelvaloa, relvakandmisloa ja kollektsioneerimisloa taotluse läbivaatamise eest (nt 2022. aastal kokku 6374 korral). Kehtiv riigilõivumäär on nende taotluste esitamisel 30 eurot. Suurusjärgult teisel kohal on riigilõivu tasumine tulirelva kaubana teisest Euroopa Liidu liikmesriigist alaliselt Eestisse edasitoimetamise eeloa väljastamise eest – 2022. aastal tasuti seda 4068 korral. Kehtiv riigilõivumäär on 30 eurot.

Eelnõu § 1 punktide 4–8 kohaselt muudetakse RLS-i § 263 toodud RelvS-i alusel loataotluse läbivaatamise, loa kehtivusaja pikendamise ning teenistus- ja tsiviilrelvade registris andmete muutmise riigilõivumäärasid.

RLS-i § 263 lõigetes 1 ja 2 on toodud riigilõivumäär 30 eurot relvasoetamisloa, relvaloa, paralleelrelvaloa, relvakandmisloa ja kollektsioneerimisloa taotluse läbivaatamise eest, samuti relva lammutamise, ümbertegemise, laskekõlbmatuks muutmise ja relva laskekõlbmatusnõuetele vastavuse tuvastamise loa taotluse läbivaatamise eest.

RLS-i § 263 lõigetes 3–5 on kehtestatud riigilõivumäär 15 eurot relvasoetamisloa, relvaloa, paralleelrelvaloa, relvakandmisloa ja kollektsioneerimisloa kehtivuse pikendamise, paralleelrelvaloa ja relvakandmisloa relvaloa vastu vahetamise ning relva otstarbe või hoiukoha andmete muutmise ja relva teenistus- ja tsiviilrelvade registrisse kandmise taotluse läbivaatamise eest.

1. märtsi 2024. aasta seisuga omab teenistus- ja tsiviilrelvade registri andmetel **Eestis relvaluba ligikaudu 24 600 füüsilist isikut ja 78 juriidilist isikut**, lisaks on juriidilise isiku nimele kantud relva kandmisloa omavad isikud ja kollektsionäärid. Relvaloa kehtivusaeg on kuni viis aastat. Minimaalselt kontrollitakse loaomaja RelvS-i nõuetele vastavust üks kord viie aasta jooksul. Igapäevane järelevalve toimib automatiseeritud kontrollidega erinevatesse asjassepuutuvatesse registritesse. Puuduste avastamisel või muul viisil kontrollimist vajava info laekumisel alustatakse erakorraline järelevalvemenetlus. Lisaks teostatakse loa omaja eluviisi ja käitumise hindamiseks põhjalik kontroll iga järgneva taotluse esitamisel PPA-le, kui viimasest kontrollist on möödas rohkem kui kuus kuud. Relvaloa, paralleelrelvaloa ja kollektsioneerimisloa kehtivuse pikendamisel peab loa omaja tõestama loale kantud relvade olemasolu. PPA kontrollib relvade olemasolu nende registreeritud hoiukohas. Kontrolli käigus hinnatakse ka relva hoiutingimuste RelvS-i nõuetele vastavust.

Võttes arvesse taotluse menetlemisega kaasnevaid otseseid ja kaudseid kulusid on vaja riigilõivumäärasid tõsta. Kulupõhiseks riigilõivumääraks oleks kõigi RLS-i § 263 sätestatud

toimingute puhul 170 eurot. Arvestades nii kehtivate riigilõivumäärade (15 ja 30 eurot) suurust kui üldise elukalliduse tõusu, oleks riigilõivumäära tõstmine 170 eurole liigselt koormav senistele ja tulevastele relvaomanikele. Seetõttu plaanitakse riigilõivu tõstmist tegelikule kulupõhisele määrale hajutada.

Eelnõu § 1 punkti 4 järgi asendatakse RLS-i § 263 lõikes 1 arv „30“ arvuga „100“ ja **eelnõu § 1 punkti 5** järgi asendatakse RLS-i § 263 lõikes 2 arv „30“ arvuga „50“. **Eelnõu § 1 punkti 6** kohaselt muudetakse RLS-i § 263 lõiget 3 asendades senise riigilõivumäära 15 eurot uue määraga 75 eurot ning jättes sealt välja relvasoetamisloa kehtivuse pikendamise taotluse läbivaatamise eest riigilõivu tasumise. See tuuakse **eelnõu § 1 punkti 7** kohase muudatusega RLS-i § 263 lõikes 3¹, kus nähakse ette, et relvasoetamisloa kehtivuse pikendamise taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 50 eurot.

Eelnõu § 1 punkti 8 kohaselt asendatakse RLS-i § 263 lõikes 4 senine riigilõivumäär 15 eurot uue määraga 100 eurot.

Eelnõu § 1 punkti 9 kohaselt asendatakse RLS-i § 263 lõikes 5 ning RLS-i § 263¹ lõigetes 1 ja 2 arv „15“ arvuga „50“. RLS-i § 263 lõike 5 kohaselt tasutakse relva otstarbe või hoiukoha andmete muutmise ning teenistus- ja tsiviilrelvade registrisse kandmise taotluse läbivaatamise eest riigilõivu 15 eurot. Kuigi kulupõhine riigilõivumäär nende toimingute eest oleks 125 eurot, siis muudatuse järgselt tuleb nende toimingute eest tasuda riigilõivu 50 eurot.

RLS-i § 263¹ näeb ette riigilõivumäärad laskekõlbmatu relva andmete muutmise puhul. Kehtiva seaduse järgi tuleb nii laskekõlbmatu relva omaniku muutmiseks kui ka RelvS-i § 78³ lõikes 3 või 4 nimetatud kande teenistus- ja tsiviilrelvade registrisse tegemiseks tasuda riigilõivu 15 eurot. Kuigi kulupõhine riigilõivumäär oleks ka nende toimingute eest 125 eurot, siis samamoodi eelmises lõigus tooduga, tuleb nende toimingute eest tasuda riigilõivu 50 eurot.

Eelnõu § 1 punktide 10 ja 11 kohaselt muudetakse RLS-i §-s 264 sätestatud relvaeksami vastuvõtmisega seonduvaid riigilõivumäärasid. Eelnõu § 1 punkti 10 kohaselt asendatakse RLS-i § 264 lõikes 1 arv „30“ arvuga „90“. RLS-i § 264 lõike 1 kohaselt tasutakse RelvS-i § 35 lõikes 5 sätestatud relvaeksami vastuvõtmise eest riigilõivu praegu 30 eurot ning muudatuste järgselt 90 eurot. Kui isik ei soorita nimetatud eksamit või sooritab üksnes osa eksamist, tasutakse uue eksami sooritamise eest riigilõivu samas määras.

Eelnõu § 1 punkti 11 kohaselt asendatakse RLS-i § 264 lõikes 2 arv „15“ arvuga „75“. RLS-i § 264 lõikes 2 on ette nähtud, et kui relvaeksami käigus sooritatakse RelvS-i § 26 lõikest 2, § 35 lõikest 6 või 12 või § 41 lõikest 7 tulenevalt üksnes teooriaksam või relva käsitlemise katse, tasutakse praegu riigilõivu 15 eurot.

Lasketiirude ja relvaeksami teooriaeksami vastuvõtmiseks vajalike õppeklasside rendi- ja halduskulude tõus on suurendanud PPA-l relvaeksami läbiviimise kulusid. Lisaks tuleb regulaarselt kaasajastada ja hooldada relvaeksamil kasutatavaid tulirelvi. Laskemoona hind on kaheksa aasta jooksul kallinenud ligi kolmandiku võrra. Näiteks relvaeksami laskekatsel kasutatava .38Spl padrundi hind on kallinenud 0,082 sendi võrra ehk 39,4%.

Sõltumata sellest, kas eksamil osaleb üks või mitu eksamineeritavat, on vajalik eksami läbiviimiseks broneerida ruum. Sellega kaasnevad rendi- ja halduskulud on ühesugused olenemata osalejate arvust. Samuti on ettenähtud, et eksami nõuetekohaseks vastuvõtmiseks peab eksamil osalema eksamikomisjoni esimees ning vähemalt üks eksamikomisjoni liige.

Võttes arvesse relvaeksami läbiviimisega kaasnevaid otseseid ja kaudseid kulusid, tuleks kulupõhiseks riigilõivumääraks 145 eurot ning kui relvaeksami käigus sooritatakse üksnes teooriaksam või relva käsitlemise katse, oleks kulupõhiseks riigilõivumääraks 135 eurot. Selleks, et täielikult kulupõhisele riigilõivumäärale üleminek oleks sujuvam, nähakse eelnõuga ette relvaeksami vastuvõtmise eest riigilõiv 90 eurot. Kui relvaeksami käigus sooritatakse üksnes teooriaksam või relva käsitlemise katse, tuleb tasuda riigilõivu 75 eurot.

Eelnõu § 1 punkti 12 kohaselt asendatakse RLS-i § 265 lõigetes 1 ja 2 ning RLS-i § 266 lõigetes 2 ja 4 arv „30“ arvuga „120“. RLS-i §-s 265 on ette nähtud riigilõivumäärad relvade, tulirelva oluliste osade ja laskemoona Eestisse sisseveo ja Eestist väljaveo eriloo väljastamis e.l.

RLS-i § 265 lõike 1 kohaselt tasutakse eriloo väljastamise eest tulirelva või gaasirelva Eestisse sisseveoks või Eestist väljaveoks riigilõivu 30 eurot iga relva kohta. Eriloo muutmisel või pikendamisel tasutakse riigilõivu samuti 30 eurot. Kui eriloo muutmisel sisse- või väljaveetavate relvade arv suureneb, tasutakse lisaks riigilõivu 30 eurot iga lisandunud relva kohta. Eelnõuga kavandatava muudatuse järgi tasutakse nende toimingute eest alates 2025. aastast kulupõhist riigilõivu 120 eurot.

RLS-i § 265 lõike 2 kohaselt tasutakse eriloo väljastamise, muutmise ja pikendamise eest tulirelva oluliste osade ja laskemoona Eestisse sisseveoks riigilõivu 30 eurot. Ka see riigilõivumäär tõuseb 120 eurole, arvestades seletuskirjas eelnevalt kirjeldatud põhimõtteid.

RLS-i §-s 266 on toodud relva Euroopa Liidus edasitoimetamiseks vajalike dokumentide väljastamisel tasutavad riigilõivumäärad. RLS § 266 lõike 2 kohaselt tasutakse tulirelvade Euroopa Liidus ajutise või alalise edasitoimetamise eeloa või loa väljastamise eest riigilõivu 30 eurot iga tulirelva kohta. RLS § 266 lõike 4 kohaselt tasutakse tulirelva kaubana teisest Euroopa Liidu liikmesriigist alalise Eestisse edasitoimetamise eeloa väljastamise eest riigilõivu samuti 30 eurot iga relva kohta. Eelnõu järgi tõusevad need riigilõivumäärad 120 eurole.

Eelnõu § 1 punkti 13 järgi täiendatakse RLS-i § 265 lõikega 1¹, milles nähakse ette riigilõivumäär tulirelva või gaasirelva kaubana Eestisse sisseveoks või Eestist väljaveoks ning eriloo muutmise või pikendamise eest. Mõlemal juhul tuleb tasuda riigilõivu 120 eurot. Kehtiva RLS-i järgi ei eristata kõnesolevas sättes seda, kas tulirelv või gaasirelv veetakse Eestisse sisse või Eestist välja kaubana või kellegi omandina. Arvestades, et eriluba tulirelva või gaasirelva kaubana Eestisse sisseveoks või Eestist väljaveoks taotleb RelvS-i alusel relvade ja laskemoona müügiks või valmistamiseks tegevusluba omav isik, ning ühe loa alusel veetav relvade hulk on enamasti suur, on iga relva eest tasutav riigilõiv liigselt koormav ja majandustegevust pärssiv. Seetõttu nähakse ette, et tulirelva või gaasirelva kaubana Eestisse sisseveoks või Eestist väljaveoks tasutakse riigilõivu 120 eurot eriloo väljastamise eest.

Eelnõu § 1 punkti 14 kohaselt tunnistatakse RLS-i § 266 lõige 1 kehtetuks. See tähendab, et kui seni tuli Euroopa tulirelvapassi väljastamise eest tasuda riigilõivu 15 eurot, siis edaspidi ei võeta selle toimingu eest riigilõivu. Kuigi ka Euroopa tulirelvapassi väljastamisega kaasneb PPA-le kulu, peab eelnõu koostaja oluliseks väärtustada jahipidamist, laskespordi harrastamist ning ajaloo või kultuuri hoidmist ja edendamist. Neil eesmärkidel esindatakse Eestit teistes Euroopa Liidu liikmesriikides, kuhu relvaga reisimisel on lisaks relvaloale vajalik Euroopa tulirelvapass, mis võimaldab relvaomanikule mugavama reisi planeerimise.

Eelnõu § 1 punkti 15 kohaselt asendatakse RLS-i § 266 lõigetes 3 ja 5–8 arv „15“ arvuga „120“. Nagu eelnõu § 1 punktis 7 selgitatud, on ka kõnesolevates RLS-i § 266 lõigetes 3 ja 5–8 loetletud riigilõivumäärad Euroopa Liidus erinevate relvade edasitoimetamiseks vajalike dokumentide väljastamise osas. Senised riigilõivumäärad tõusevad 15 eurolt kulupõhiselt 120 eurole.

Eelnõu § 1 punktis 16 tõstetakse RLS-i §-s 267, milles on toodud relvade ja laskemoonaga seonduval tegevusalal tegevusloa andmise riigilõivumäär seniselt 260 eurolt 365 eurole. Lisaks täpsustatakse sätte sõnastust tervikuna jättes nii paragrahvi pealkirjast kui tekstist välja viide tegevusloa kehtivusaja pikendamisele, kuna [majandustegevuse seadustiku üldosa seadus](#) ei näe ette tegevusloa pikendamise võimalust.

Tsiviilrelvade käitlemise, sealhulgas lasketiiru või laskepaiga kasutamine tasulise teenuse osutamiseks ja relvade laenutamine lasketiirus teenusena, tegevusluba on väljastatud 97 ettevõttele. Nendest 13 tegevusluba on väljastatud 2023. aastal. Tsiviilrelvade käitlemiseks tegevusluba omavate ettevõtete hulgas on ka neid ettevõtteid, kellel on luba osutada turvateenust. PPA prognoosi kohaselt väljastatakse tsiviilrelvade käitlemiseks tegevuslubasid aastatel 2024–2027 ühel aastal keskmiselt 15. Tsiviilrelvade käitlemise tegevusloa kehtivusaeg on kuni viis aastat. Plaaniline järelevalve on sätestatud RelvS-i §-s 72, mille järgi kontrollib PPA vähemalt kaks korda aastas tegevusloa omaja relvade ja laskemoonaga seonduva tegevuse seaduslikkust. Neid ettevõtteid, kellel ei ole õigust omada relvi ja laskemoona kontrollitakse üks kord aastas. Vajaduse korral võidakse kontrollimisele kaasata ka teisi ametkondi või asutusi. Igapäevane järelevalve toimub automatiseeritud kontrollidega erinevatesse asjassepuutuvatesse registritesse. Puuduste avastamisel või muul viisil kontrollimist vajava info laekumisel alustatakse erakorraline järelevalvemenetlus, mille käigus kontrollitakse laekunud info paikapidavust. Puuduse tuvastamisel vormistatakse ettevõtjale ettekirjutus, milles määratakse tähtaeg puuduse kõrvaldamiseks. Kui puudust ei kõrvaldata ettenähtud tähtjaks võib PPA ettevõttele antud tegevusloa peatada või tunnistada kehtetuks.

Uue riigilõivumäära kehtestamisel on arvestatud eelkõige RLS § 4 lõikes 1 sätestatud kulupõhimõtet – riigilõiv peab lähtuma toimingu tegemisega kaasnevatest kuludest, aga ka RLS § 4 lõiget 2, mille kohaselt võib riigilõivumäära kehtestada ka kulupõhimõttest erinevalt, lähtudes toimingu eesmärgist, sellest saadavast hüvest ja kaalukast avalikust huvist ning eelkõige sotsiaal- ja majanduspoliitilisest kaalutlusest. Kehtiv riigilõivumäär ei vasta teenuse tegelikele kuludele ning katab praegu vaid osaliselt tegevusloa andmise ja haldamise teenuse tegelikest kuludest.

Eelnõu § 1 punkti 17 järgi asendatakse RLS-i § 267¹ lõikes 1 arv „950“ arvuga „1570“. Tegemist on sõjarelva, selle olulise osa, sõjalise otstarbega laskemoona või lahingumoonaga käitlemiseks tegevusloa taotluse läbivaatamise eest tasutava riigilõivu määra muutmisega.

Sõjarelvade käitlemise tegevuslubasid omab kokku 11 ettevõtet, neist kahele on tegevusluba väljastatud 2023. aastal, kahele 2022. aastal ja viiele 2021. aastal. Sõjarelvade käitlemise tegevusluba väljastatakse ettevõttele maksimaalselt viieks aastaks. Tegevusloa kehtivusaja möödumiselt tuleb ettevõttel taotleda uus luba. PPA kontrollib tegevusloa omaja jätkuvat RelvS-i nõuetele vastavust igapäevaselt. Igapäevane järelevalve toimub automatiseeritud kontrollidega erinevatesse asjassepuutuvatesse registritesse ja iga kord, kui sõjarelvade vedusid korraldav ettevõtte kavandavat vedu PPA-ga kooskõlastab. Nimelt on sellisel ettevõttel sõjarelvade veo korraldamisel saada iga kord PPA-lt kooskõlastus. Selleks peab esitama andmed veoks kasutatava sõiduki, sõidukijuhi ja vedu saatva relvastatud meeskonna kohta.

Puuduste avastamisel või muul viisil kontrollimist vajava info laekumisel alustatakse erakorraline järelevalvemenetlus, mille käigus kontrollitakse laekunud info paikapidavust. Puuduse tuvastamisel vormistatakse ettevõtjale ettekirjutus, milles määratakse tähtaeg puuduse kõrvaldamiseks. Kui puudust ei kõrvaldata ettenähtud tähtajaks võib PPA ettevõttele antud tegevusloa peatada või tunnistada kehtetuks.

RLS-i § 267¹ lõike 1 kohaselt tasutakse sõjarelva, selle olulise osa, sõjalise otstarbega laskemoona või lahingumoonna käitlemiseks tegevusloa taotluse läbivaatamise eest samuti riigilõivu 950 eurot. RLS-i § 267¹ lõike 1 alusel on tegevusloa taotluse menetleja PPA. Riigilõivu suurendamine 950 eurot 1570 eurole on vajalik, sest nüüdseks on kõnesoleva loa väljastamisega ja loa omaja üle järelevalve teostamisega seotud kulud olulisel määral suurenenud. Võrreldes eelnõu § 1 punktis 9 toodud tegevusloa taotluse läbivaatamise riigilõivumääraga 365 eurot, on kõnesolevas paragrahvis kehtestatav riigilõivumäär märksa suurem. Ka kehtiva RLS-i järgi on selline erinevus riigilõivumäärades. Kõrgemat lõivu tasuvad ettevõtted, kelle tegevus ja loa menetluse protsess on keskmisest keerulisem ja mahukam. Arvutuste ja ümarduse alusel läheb 1570 eurosest riigilõivust suur osa teenuse pakkumisega seotud kulude katmiseks ja ligikaudu 2% teenuse osutamiseks vajaliku tehnilise võimekuse tagamiseks.

Eelnõu § 1 punkti 18 järgi asendatakse RLS-i § 267¹ lõikes 2 arv „1150“ arvuga „1570“. Nagu eelnõu § 1 punktis 10 toodud muudatuse puhulgi, on ka siin tegemist sõjarelva, selle olulise osa, sõjalise otstarbega laskemoona või lahingumoonna käitlemisega seonduvate loataotluste menetlemisega. Kui praegu peab RLS-i § 267¹ lõikes 2 nimetatud tegevustega seonduvalt tasuma riigilõivu summas 1150 eurot, siis muudatuse järgselt tuleb riigilõivu tasuda 1570 eurot.

Kõnesoleva tegevusloa taotluse menetlemine ja tegevusloa omaja üle järelevalve teostamine on sarnane eelnõu § 1 punktis 10 nimetatud tegevusloa taotluse menetlemisega, mistõttu on põhjendatud, need riigilõivumäärad ühtlustada. Ka selle taotluse puhul läheb kehtestatavast riigilõivumäärast suur osa teenuse pakkumisega seotud kulude katmiseks ja ligikaudu 2% teenuse osutamiseks vajaliku tehnilise võimekuse tagamiseks.

Eelnõu § 1 punkti 57 kohaselt asendatakse RLS-i §-s 272² arv „260“ arvuga „270“. Kui praegu tasutakse turvamise tegevusloa taotluse läbivaatamise eest riigilõivu 260 eurot, siis eelnõu järgi tasutakse riigilõivu 270 eurot. Riigilõivumäära tõstmine 10 euro võrra on tingitud eelkõige PPA töötajate palga- ja töövahendite kulude suurenemisest. Teisisõnu on suurenenud PPA kulutused taotluse menetlemisele ja loa omaja üle järelevalve tegemisele.

Majandustegevuse registri⁶ andmetel on 2023. aasta 1. detsembri seisuga 172 kehtivat turvateenuse osutamise tegevusluba, kokku 89 ettevõtet, kelle tegevusala on turvateenuse osutamine. 2021. aastal lisandus kolm ettevõtet, 2022. aastal lisandus kuus ettevõtet ja 2023. aasta kümne kuuga seitse uut ettevõtet, kes osutavad turvateenust PPA väljastatud tegevusloa alusel. Turvakonsultatsiooni pakub 43 ettevõtet, vallas- või kinnisvara valvet ja kaitset 78 ettevõtet, isikukaitset 25 ettevõtet, korra tagamist üritusel või valveobjektidel 70 ettevõtet ning juhtimiskeskuse pidamist 24 ettevõtet. Andmeid analüüsides nähtub, et sageli pakub üks turvaettevõtte samal ajal mitut erinevat teenust. Tegevusluba, mille alusel on ettevõttel õigus turvateenust osutada, on tähtajatu. Plaanilise järelevalve teostamine on kinnitatud PPA

⁶ <https://mtr.ttja.ee>

peadirektori käskkirjaga⁷. Selle kohaselt tuleb teha turvaettevõtja üle järelevalvet vähemalt kord aastas.

3.2. Kodakondsuse seaduse alusel tehtavate toimingute riigilõivumäärade tõstmine

Eelnõu § 1 punktidega 19 ja 20 kaasajastatakse nii PPA kui ka välisesinduste toimingute seotud riigilõivuseaduse regulatsiooni. Eelnõuga sätestatakse, et Eesti kodakondsuse saamise või taastamise taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu senise 13 euro asemel edaspidi 150 eurot. Samuti peab edaspidi Eesti kodakondsusest vabastamise taotluse läbivaatamise eest tasuma riigilõivu senise 13 euro asemel 150 eurot ning välisesinduses senise 15 euro asemel 180 eurot.

3.3. ELKS-i, ITDS-i, ja VMS-i alusel tehtavate toimingute riigilõivumäärade tõstmine

3.3.1. ELKS-i alusel tehtavad toimingud

Eelnõu § 1 punktidega 21–23 muudetakse RLS §-s 271 sätestatud ELKS-i alusel tehtavate toimingute lõive.

Tabel 2. ELKS toimingute riigilõivumäärad

RLS §	Toiming	Kehtiv riigilõiv	Uus	Välisesinduses
§ 271 lg 1	EL kodaniku alaline elamisõigus	25	45	-
§ 271 lg 2	EL kodaniku pereliikme tähtajaline elamisõigus	31	115	145
§ 271 lg 3	EL kodaniku pereliikme tähtajalise elamisõiguse pikendamine	31	115	-

Direktiiv 2004/38/EÜ⁸ artikli 25 lõike 2 ei või EL kodanikult ja tema pereliikmelt võetavad tasud ületada Eesti kodanike samalaadsete dokumentide väljaandmise eest võetavat tasu. Seega ei ole uued riigilõivud kulupõhised, kuid on samaväärsed Eesti kodanikega. See tähendab, et EL kodaniku alalise elamisõiguse taotluse läbivaatamisel ei tohi riigilõivumäär ületada Eesti kodaniku isikutunnistuse taotluse läbivaatamise riigilõivumäära, sest EL õiguse kohaselt on EL kodaniku alaline elamisõiguse menetlemine sisult isikut tõendava dokumendi menetlus. Samuti on võrdsed EL kodaniku pereliikme tähtajalise elamisõiguse taotluse läbivaatamise eest tasutav riigilõivumäär ning Eesti kodaniku pereliikme tähtajalise elamisloa taotluse läbivaatamise eest tasutav riigilõivumäär.

Välisministeeriumi hinnangul on välisesinduses vastuvõetud taotluse menetlemise ja PPA-le edastamise kulu 30 eurot, mis lisandub välisesinduses esitatavale taotlusele.

3.3.2. ITDS-i alusel tehtavad toimingud

⁷ Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori 30. septembri 2014. aasta käskkiri nr 1.1-1/278 “Turvaseaduse rakendamise juhendi kinnitamine”.

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ EMPs kohaldatav tekst. – [ELT L 158, 30.04.2004, lk 77–123](#).

Eelnõu § 1 punktidega 24–56 muudetakse RLS §-s 272 sätestatud ITDS-i alusel tehtavate toimingute lõive.

Tabel 3. ITDS toimingute riigilõivumäärad

RLS §	Toiming	Kehtiv riigilõiv	Uus	Välisesinduses
§ 272 lg 1	Isikutunnistus	30	45	75
	Isikutunnistus iseteeninduses	20	35	-
§ 272 lg 2	Elamisloakaart	40	70	100
	Elamisloakaart iseteeninduses	30	60	-
§ 272 lg 3	EL kodaniku pere liik me elamisloakaart	30	45	75
	EL kodaniku pere liik me elamisloakaart iseteeninduses	-	35	-
§ 272 lg 3 ¹	Elamisõigusega UK kodaniku elamisloakaart	-	45	75
	Elamisõigusega UK kodaniku elamisloakaart iseteeninduses	-	35	-
§ 272 lg 5	Digitaalne isikutunnistus	25	42	72
§ 272 lg 6	E-residendi digitaalne isikutunnistus	100	150	-
§ 272 lg 7	Isikutunnistus või elamisloakaart soodustingimustel	10	20/30	-
	Isikutunnistus või elamisloakaart soodustingimustel iseteeninduses	7	15/25	-
§ 272 lg 8	Reisidokument	45	60	90
	Reisidokument iseteeninduses	35	50	-
§ 272 lg 10	Reisidokument soodustingimustel	20	25	-
§ 272 lg 10	Reisidokument soodustingimustel iseteeninduses	-	20	-
§ 272 lg 11	Isikutunnistus koos reisidokumendiga	55	80	110
	Isikutunnistus koos reisidokumendiga iseteeninduses	45	70	-
§ 272 lg 12	Elamisloakaart koos reisidokumendiga	70	90	-
	Elamisloakaart koos reisidokumendiga iseteeninduses	60	80	-
§ 272 lg 13	Isikutunnistus või elamisloakaart koos reisidokumendiga soodustingimustel	25	35/40	-
§ 272 lg 13	Isikutunnistus või elamisloakaart koos reisidokumendiga soodustingimustel iseteeninduses	-	30/35	-
§ 272 lg 14	Isikutunnistus kiirkorras	45	250	-
§ 272 lg 15	Elamisloakaart kiirkorras	64	250	-
§ 272 lg 16	Reisidokument kiirkorras	58	250	-

Välisministeeriumi hinnangul on nende kulutused ligikaudu 30 eurot, mis lisandub taotlustele, mida saab esitada Eesti välisesinduses. Ei muudeta välisesinduses taotletava e-residendi digitaalse isikutunnistuse väljaandmise taotluse läbivaatamise eest võetavat riigilõivu, sest seda toimingut saab taotleda ainult PPA iseteeninduses ning nimetatud riigilõiv kaotatakse teise menetluses oleva eelnõuga.⁹

Kulupõhimõttest lähtuvad riigilõivumäärad

Lõivud (v.a isikutunnistus) lähtuvad kulupõhimõttest. Statistika näitab, et 69 % Eesti elanikest taotlevad nii ID-1 formaadis (isikutunnistus, elamisloakaart) dokumenti kui ka reisidokumenti. Seega, kuigi reisidokument on vabatahtlik dokument ning kodanikud saavad isikutunnistusega Schengeni alal vabalt liikuda, soovivad rohkem kui 2/3 elanikest reisidokumenti omada. Eesti elanikele elamisloakaardi ning reisidokumendi väljastamisel puudub inimeste käitumisharjumuste muutmise eesmärk ning eesmärgipärane ja läbipaistev on lähtuda toimingute omahinnast ehk kulupõhimõttest.

Täiendavalt sätestatakse eelnõus erasektori kaudu dokumendi väljastamise soodsam riigilõiv. PPA-l on kehtiv haldusleping, mille tulemusena väljastatakse isikut tõendavaid dokumente rohkem kui 40 Selveri kaupluses. Tegu on kontsessioonilepinguga ja dokumendi taotleja tasub väljastamise eest teenuse osutajale eraldiseisvalt ning PPA-l ei teki dokumendi väljastamisel kulu. Seega ei peaks dokumendi taotleja tasuma riigile kulude eest, mida riigil ei teki. Reeglina tuleb riigilõivu tasuda 10 euro võrra vähem ning sooduskategooriatel 5 eurot vähem. Näide: Reisidokumendi taotlemisel PPA teeninduses ja kättesaamisel PPA teeninduses on riigilõiv 60 eurot. Kasutades reisidokumendi taotlemiseks PPA iseteenindust ning valides kättesaamise kohaks sobiva Selveri kaupluse, tuleb riigilõivu tasuda 40 eurot.

Ekvivalendipõhimõttest lähtuvad riigilõivumäärad

Iseteeninduskeskkonnas esitatava taotluse läbivaatamise eest tuleb tasuda 10 euro võrra vähem, et soodustada paberivaba menetlust ja pikas perspektiivis vähendada PPA teenindustele kuluvat ressursi.

Kulupõhimõttest ei lähtu isikutunnistuse taotluse läbivaatamise eest tasutav riigilõiv, mis kehtestatakse soodsam kui on toimingute omahind. Erisuse eesmärk on tagada, et Eesti kodanike isikut tõendav dokument oleks kättesaadav.

Kulupõhimõttest ei lähtu mugavusteenus nagu kiirdokumendi tellimine või hüve nagu välismaalasele Eesti e-teenustele ligipääsu andmine ehk e-residendi digitaalne isikutunnistuse taotlemine. Nimetatud toimingute lõivud on omahinnast kallimad. Kiirdokumendi menetlemisel tuleb kõik dokumendi menetlusega kokkupuutuvad üksused ja vajalikud toimingud PPA-l tavaprotsessist eraldiseisvalt järjekorras vahele võtta, koordineerida ja läbi viia. Tuleb korraldada ümber dokumendi isikustamise tööliin ning ohtu ei tohi seada tavakorras taotletud dokumentide tähtaegset isikustamist ja väljastamist. Kiirkorras isikustatud ja trükitud dokumendi võtab omakorda oma teiste tööde vahele dokumendikontroll, kes veendub, et toodetud dokument on korrektne ja vigadeta. Seejärel pakendatakse dokument eraldi ja sellele tellitakse järgi kiirkuller, kes toimetab selle teenindusse väljastamiseks. Tegemist on mugavusteenusega arvestades, et kohustus oma dokumentide ja nende kehtivuse jälgimise osas

⁹ Isikut tõendavate dokumentide seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu. – [Eelnõu toimiku number: 24-0064](#)

lasub inimesel endal. Riik pakub seda teenust isikutele, kellel võib olla hädavajadus kiirendatud korras dokumendi saamiseks. Samas on tänane võrdlemisi madal riigilõiv toonud kaasa olukorra, kus kiirdokumenti taotlenud isikud, ei tule sellele järele. Näiteks hävitab PPA aastas üle 200 kiirkorras toodetud reisidokumendi. Arvestades kõrgemat riigilõivumäära sätestatakse, et senise viie tööpäeva asemel, saab kiirkorras taotletud isikutunnistuse või elamisloakaardi kätte kahe tööpäeva jooksul ning reisidokumendi kahe tööpäeva asemel ühe tööpäeva jooksul.

E-residendi digitaalse isikutunnistuse taotlemise kulu ei ole ainult dokumendi menetlemise ja tootmise kulu vaid PPA kontrollib, kas välismaalane vastab ITDS-is sätestatud tingimustele. Võrreldes omahinnaga sätestatakse lõiv mõnevõrra kõrgemana, sest e-residentsuse näol on tegu välismaalasele riigi poolt pakutava hüvega.

Maksejõulisuse põhimõttest lähtuvad riigilõivumäärad

Kulupõhimõttest ei lähtu ka soodustingimustel lõivustatud toimingud ehk olemasolevad sooduskategooriad säilivad (lapsed, pensionärid, puudega isikud ning reisidokumendi puhul rahvusvahelise kaitse saajad). Nendele isikutele on isikut tõendavate dokumentide taotlemine edaspidi 50 % soodsam, millest on täiendavalt arvestatud maha 5 eurot. Soodustuse suurusel ei ole seni ohud kindlat lähekohta, tegemist on riigi poolt pakutud soodustusega nõrgematele gruppidele, kelle dokumentide väljastamise kulust kataks riik poole. Iseteeninduskeskkonnas esitatava taotluse läbivaatamise eest tuleb tasuda 5 euro võrra vähem. Arvestada tuleb, et PPA-l ja konsulaarametnikult on jätkuvalt RLS § 38 lõike 1 alusel õigus vabastada isik tema majanduslikust olukorrast lähuvalt riigilõivu tasumisest.

Elamisloakaardi ning elamisloakaardi taotlemisel koos reisidokumendiga sooduskategooriast eemaldatakse rahvusvahelise kaitse saaja, kuna nimetatud isik on RLS § 38 lõike 3 alusel riigilõivu tasumisest vabastatud. Viidatud sätet eelnõuga ka muudetakse, sest põhjendamatult on rahvusvahelise kaitse saajad vabastatud ka korduva elamisloakaardi taotluse läbivaatamise eest tasumisest. Korduva elamisloakaardi taotlemisel riigilõivu tasumisest vabastamine ei ole põhjendatud, sest riigilõivust vabastamise põhjus on seaduses sätestatud keeld tema rahvusvahelise kaitse taotluse menetlemise ajal töötada.

Täiendavalt laiendatakse alla 15-aastaste laste sooduskategooriat kõikidele alaealistele lastele. Isikutunnistus on kohustuslik isikut tõendav dokument alates 15. eluaastast ning samal ajal langeb isik sooduskategooriast välja. Maksejõulisuse põhimõttest lähtuv riigilõivumäär peaks laienema kõikidele alaealistele lastele, sest alaealine laps ei teeni suure tõenäosusega iseseisvat sissetulekut.

EL õigusest lähtuvad riigilõivumäärad

Eelnõuga sätestatakse üks uus lõiv tulenevalt Brexit lepingu¹⁰ artiklist 23, mille kohaselt tuleb elamisõigusega Ühendkuningriigi kodanikku ja tema pereliiget kohelda võrdselt EL kodanikuga. Seega sätestatakse, et elamisõigusega Ühendkuningriigi kodaniku elamisloakaardi eest võetav lõiv on sama suur nagu EL kodaniku isikutunnistuse eest. Samasugune muudatus tehakse ka elamisõigusega Ühendkuningriigi kodaniku pereliikmele elamisloakaardi taotlemisel. Selguse eesmärgil tuleb märkida, et Brexit lepingust tulenevate erisuste rakendamiseks ei ole vaja muuta RLS §-i 271, kus on sätestatud ELKS-i alusel tehtavate

¹⁰ Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise leping. – [ELT L 29, 31.01.2020, lk 7–187](#).

toimingute riigilõivumäärad, sest ELKS-i kohaldatakse ka elamisõigusega Ühendkuningriigi kodaniku ja tema pereliikme suhtes.

3.3.3. VMS-i alusel tehtavad toimingud

Eelnõu § 1 punktidega 58–71 muudetakse RLS §-des 273 ja 275 sätestatud välismaalaste seaduse alusel tehtavate toimingute lõive.

Tabel 4. VMS toimingute riigilõivumäärad

RLS §	Toiming	Kehtiv riigilõiv	Uus	Välisesinduses
§ 273 lg 1	Tähtajaline elamisluba	64	225	255
§ 273 lg 2	Tähtajaline elamisluba töötamiseks	96	250	280
§ 273 lg 3	Tähtajaline elamisluba ettevõtluseks	160	350	380
§ 273 lg 5	Tähtajaline elamisluba - pereränne EE kodanik	31	115	145
§ 273 lg 6	Pikaajalise elaniku elamisluba, sh taastamine	64	185	-
§ 273 lg 7	Pikaajalise elaniku elamisluba alla 15 a / pensionärile, sh taastamine	24	93	-
§ 274 lg 1	Tähtajalise elamisloa pikendamine	64	225	-
§ 274 lg 2	Tähtajaline elamisluba töötamiseks pikendamine	96	250	-
§ 274 lg 3	Tähtajaline elamisluba ettevõtluseks pikendamine	160	350	-
§ 274 lg 4	Tähtajalise elamisloa pikendamine alla 18 a / pensionärile	24	115	-
§ 274 lg 5	Tähtajalise elamisloa pikendamine - pereränne EE kodanik	31	115	-
§ 275	Lühiajalise töötamise registreerimine	65	140	-
	Lühiajalise töötamise registreerimine iseteeninduses	48	130	-

Välisministeeriumi hinnangul on nende kulutused ligikaudu 30 eurot, mis lisandub taotlustele, mida saab esitada Eesti välisesinduses.

Kulupõhimõttest lähtuvad riigilõivumäärad

Tähtajalise elamisloa töötamiseks ja ettevõtluseks taotluse läbivaatamise eest võetavad riigilõivud ei ole muutunud enam kui 20 aastat. Näiteks 01.05.2003 jõustunud RLS kohaselt tuli elamisloa töötamiseks taotluse läbivaatamise eest tasuda riigilõivu 1500 krooni ning ettevõtluse puhul 2500 krooni ehk vastavalt 96 ja 160 eurot. Ka üldkorras taotletava tähtajalise elamisloa eest võetav riigilõiv ei kata menetlusega kaasnevaid kulusid. Seega kehtestatakse kõrgemad riigilõivumäärad, seejuures arvestatakse kulupõhimõtet vaid üldkorras taotletava tähtajalise elamisloa puhul.

Omahinnani tõstetakse ka lühiajalise töötamise registreerimise eest makstavat riigilõivu ning ka selles menetluses tuleb iseteeninduskeskkonnas esitatava taotluse läbivaatamise eest tasuda 10 euro võrra vähem.

Ekvivalendipõhimõttest lähtuvad riigilõivumäärad

Töötamiseks ja ettevõtluseks antava elamisloa puhul kehtestatakse mõnevõrra kõrgemad riigilõivud kui on nende taotluste menetlemise omakulu. Arvestatakse RLS § 4 lõikes 2 sätestatud ekvivalendipõhimõtet ning Eesti naaberriikide sarnaseid lõive. Soomes on töötamiseks elamisloa riigilõiv 740 eurot (paberil taotlus) ja 490 eurot (e-keskkonnas). Lätis sõltub elamisloa taotluste riigilõivu määr taotluse alusest ja menetluse kiirusest ning on vahemikus 100–400 eurot. Leedus sõltub elamisloa taotluste riigilõivu määr taotluse alusest ja menetluse kiirusest ning on vahemikus 160–320 eurot. Rootsis on töötamiseks elamisloa riigilõiv 190 eurot. Seega on kehtivad riigilõivumäärad madalamad kui meie naaberriikidel, kuid kehtestatavad lõivud on naabritega ühes suurusjärgus.

Maksejõulisuse põhimõttest lähtuvad riigilõivumäärad

Säilitatakse soodustingimuste kategooriad, ka Eesti kodaniku pereliikme tähtajalise elamisloa taotluse läbivaatamise soodsam riigilõiv. Sarnaselt isikut tõendavate dokumentide valdkonnaga, on ka elamislubade puhul soodusmäär umbes 50% tavapärasest riigilõivust. Alates 100-eurosest riigilõivumäärast kehtestatakse viie euro täpsusega, seega ei ole 100 eurot ületavast summast soodusmäär täpselt 50%.

Kehtetuks tunnistatakse alla üheaastase välismaalase tähtajalise elamisloa taotluse läbivaatamise eest tasutav riigilõiv. Alates 2017. aastast saab alla üheaastane laps elamisloa automaatselt, kui tema Eestis elaval vanemal on kehtiv elamisluba. Lõivustatud on seega nende välismaalaste tähtajalise elamisloa taotluste läbivaatamine, kes Eestiga varasemat sidet ei oma ning nende taotluste menetlemise omahind ei ole väiksem.

EL õigusest lähtuvad riigilõivumäärad

Lennujaama transiidiviisa ja lühiajalise viisa taotluse ning nendel alustel antud viibimisaja pikendamise menetlemisel kohaldatakse viisaeeskirja¹¹. **Eelnõu § 1 punktiga 72** sätestatakse, et nende toimingute eest tasutakse riigilõivu viisaeeskirjas sätestatud korras ja ulatuses. Viisaeeskirja alusel tehtavate toimingute tegemise eest on viisaeeskirja artiklites 16, 25a ja 33 ette nähtud tasu, mis on omakorda sätestatud ka RLS-is. Viisaeeskiri on otsekohalduv määrus, mis omab vahetut õigusmõju ning viisatasusid ei ole otstarbekas igakordselt RLS-i ümber kirjutada. Seetõttu tunnistatakse **eelnõu § 1 punktidega 73, 75 ja 77** kehtetuks RLS-i § 276 lõiked 2, 6, 7 ja 11.

Eelnimetatud muudatusest tulenevalt tehakse **eelnõu § 1 punktiga 74** tehniline täiendus RLS § 276 lõikes 4, mis sätestab riigilõivumäära viibimisaja pikendamise taotluse läbivaatamise eest. Täpsustatakse, et tegu on pikaajalise viisa alusel määratud viibimisaja pikendamise taotluse läbivaatamise eest tasutava lõivuga. Täpsustus on vajalik, sest lühiajalise viisa või lennujaama transiidiviisaga määratud viibimisaja pikendamise eest tasutakse viisaeeskirjas sätestatud korras ja ulatuses. Samal põhjusel tehakse **eelnõu § 1 punktiga 76** täpsustus RLS §

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määruse (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri (viisaeeskiri). – [ELT L 243, 15.09.2009, lk 1–58](#).

276 lõikes 8, mis sätestab 6–11 aastase vanuse lapse viisataotluse läbivaatamise eest võetava riigilõivu. Edaspidi eristatakse pikaajalise viisa taotlust ning viisaeeskirja alusel menetletavat taotlust.

3.4. NS-i, PKTS-i ja RRS-i alusel tehtavate toimingute riigilõivumäärade tõstmine

Eelnõu § 1 punktiga 2 täiendatakse RLS-i § 45 lõike 2 punkti 2. Hetkel kehtiva RLS § 45 lõike 2 punkti 2 kohaselt kui seadus ei sätesta selle isiku kohustust, kelle huvides või kelle kohustustega seonduvalt teadaanne avaldatakse, hüvitada teadaande avaldamiskulusid, on riigilõivu tasumisest vabastatud KOV RRS-i §-s 89 nimetatud rahvastikuregistrisse kantud elukoha aadressi muutmise taotluse avaldamisel. Kuna KOV avaldab ka RRS-i § 87¹ lõike 2 alusel sarnaseid teadaandeid, siis lisatakse ka see alus riigilõivu tasumisest vabastamise hulka.

Eelnõu § 1 punktiga 3 muudetakse RLS-i § 262. Kehtiva RLS § 262 kohaselt tasutakse riigilõiv avalduse menetlemise eest samas summas sõltumata sellest, kas soovitakse muuta või taastada ainult eesnime, ainult perekonnanime või mõlemat korraga. RLS § 262 muudatuse tulemusel tasutakse jätkuvalt riigilõiv avalduse menetlemise eest, kuid riigilõivu summa oleneb sellest, kas soovitaks muuta/taastada ainult eesnime või ainult perekonnanime - sellisel juhul tasutakse riigilõiv 150 eurot, või eesnime ja perekonnanime koos - sellisel juhul tasutakse riigilõivu mõlema nime muutmise eest kokku 300 eurot. Eesnime muutmisel ja perekonnanime muutmisel tuleb hinnata muutmise põhjuseid ning soovitud nime vastavust nimeseaduse nõuetele, kui avaldusel on koos mõlema nime muutmine, toimub mõlema nime kohta hindamine.

Eelnõu § 1 punktidega 78–81 muudetakse RLS-i seoses Eesti välisesinduses väljastatavate perekonnasündmuse korduvate tõendite ja abieluvõimetõendite ning nendele lisatavate mitmekeelsete standardvormidega. Samuti rahvastikuregistri andmete väljavõtete ning sellele lisatava mitmekeelse standardvormiga.

RLS-i § 319 lõike 1 kohaselt tasutakse perekonnaseisuandmete kinnitatud väljavõtte andmise ja lõike 2 kohaselt abieluvõimetõendi väljastamise eest riigilõivu 20 eurot. Riigilõivumäär ei ole muudetud alates 1. jaanuarist 2016.

Väljavõtteid perekonnaseisuandmetest ja abieluvõimetõendeid annab konsulaarseaduse § 33 lõike 1 punktide 1 ja 2 kohaselt PKTS-is sätestatud tingimustel ja korras konsulaarametnik. 2019. aastal arvutati Välisministeeriumis välja välisesinduse diplomaadi ametikoha keskmine maksumus, mis oli 83 eurot tunnis. Hiljem ei ole ametikoha keskmist maksumust üle vaadatud, kuid üldist hinnatõusu silmas pidades on see tõenäoliselt suurenenud. Seetõttu tõstetakse ka RLS-i § 319 lõigete 1 ja 2 riigilõivumäärad 30 euroni.

Menetluslikult võtab rahvastikuregistri andmete väljastamine vähemalt sama aja, mis perekonnasündmuse tõendi korral. Õigustatud huvi korral võib väljavõtte menetlus võtta ka rohkem aega (lisainfo/dokumentide küsimine jms).

Kuna PKTS-is kasutatakse perekonnaseisuandmete kinnitatud väljavõtte asemel mõistet perekonnasündmuse korduv tõend, siis võetakse see mõiste kasutusele ka RLS-is ja KonS-is.

Praegu kehtiva regulatsiooni kohaselt ei saa Eesti välisesinduses väljastada perekonnasündmuse korduva tõendi või abieluvõimetõendi juurde mitmekeelset standardvormi. Sama kehtib ka rahvastikuregistri andmete juurde antava mitmekeelse standardvormi kohta. Kuna praktikas on vajadust mitmekeelseid standardvorme väljastada ka Eesti välisesinduses, siis vastavad muudatused tehakse nii RLS-is, RRS-is kui ka KonS-is. See

muudatus lihtsustab ja kiirendab konsulaarteenuste osutamist välisriigis. Praegu tellitakse perekonnasündmuse korduvaid tõendeid ja rahvastikuregistri väljavõtteid koos mitmekeelse standardvormiga Eestist ehk MK KOV-ist, mis võtab aega keskmiselt kaks nädalat.

Eesti välisesindusest väljastatav mitmekeelse standardvormi koos sinna juurde kuuluva perekonnasündmuse korduva tõendi või abieluvõimetõendi või rahvastikuregistri andmete väljavõtte riigilõiv saab olema 50 eurot.

Riigilõivu suuruse ettepanku juures on arvestatud välisesinduses kuluvat aega: perekonnasündmuse korduva tõendi ja rahvastikuregistri väljavõtte andmiseks kulub keskmiselt 10-15 minutit ja kui sellele lisada ka mitmekeelse standardvormi väljastamine, võib esialgse hinnangu kohaselt kuluda selleks kokku kuni 30 minutit. Arvestades ka teenuse osutamiseks tehtavaid toiminguid (avalduse registreerimine, andmekoosseisu kontrollimine, vajadusel lisainfo ja/või dokumentide küsimine, väljastamine), on Välisministeerium seisukohal, et tõendite ja rahvastikuregistri andmete väljavõtte väljastamisel tasutava riigilõivu maksumus 50 eurot on põhjendatud. Riigilõivu suuruse määramisel on arvestatud EL-i määruse 2016/1191 artiklis 11 sätestatud piiranguga, mille kohaselt ei tohi mitmekeelse standardvormi väljastamise riigilõiv olla suurem selle väljastamise kuludest või selle aluseks oleva tõendi väljastamise kulust.

Kuna KonS-is eristatakse konsulaarametniku poolt tehtavaid perekonnatoiminguid ja rahvastikuregistri toiminguid, siis lähtutakse sellest liigitusest edaspidi ka RLS-i §-ides 319 ning 319¹.

Eelnõu § 1 punktiga 82 muudetakse RLS-i § 338, mille kohaselt tasutakse abielukande tegemise eest riigilõivu 30 eurot. Eelnõuga suurendatakse seda 70 euroni. Kui tõsta riigilõivumäära ametikoha keskmise maksumuse kallinemise tõttu 66% ja lisada sellele veel 5 eurot rahvastikuregistri portaali töös hoidmise ja arendamise ning rahvastikuregistri kasutajatoe eest, on uus riigilõivumäär 70 eurot. Seega ei ole kehtiv riigilõivumäär 30 eurot kooskõlas RLS-i § 4 lõikes 1 nimetatud kulupõhimõttega.

Tabel 5. Rahvastikuregistri andmetel sõlmitud abielude arv

Abielu sõlmimise kinnitamine	2018. aasta	2019. aasta	2020. aasta	2021. aasta	2022. aasta
Vaimulik	552	460	407	362	392
MK KOV	4776	4868	4588	4821	5376
Notar	621	563	634	591	618
Kokku	5949	5891	5629	5774	6386

Eelnõu § 1 punktiga 83 muudetakse RLS-i § 339, mille kohaselt tasutakse abielulahutuse kande tegemise eest riigilõivu 50 eurot. Eelnõuga suurendatakse seda 90 euroni. Kui 2016. aastast kehtinud riigilõivumääradele lisada ametikoha keskmise maksumuse 66% kasv ja 5 eurot rahvastikuregistri portaali töös hoidmise ja arendamise ning rahvastikuregistri kasutajatoe eest, on uus riigilõivumäär ümardatult 90 eurot.

Tabel 6. Rahvastikuregistri andmetel lahutatud abielude arv

Abielu lahutamise kinnitamine	2018. aasta	2019. aasta	2020. aasta	2021. aasta	2022. aasta
Kohus	569	448	513	374	478

MK KOV	2139	2064	1982	2015	1933
Notar	406	468	490	430	501
Kokku	3114	2980	2985	2819	2912

Eelnõu § 1 punktidega 84 ja 91 tõstetakse RLS-i § 340 lõigetes 1, 2, 3 ja 3¹, § 341 lõikes 2 ning §-des 341³ ja 341⁴ riigilõivumäära.

RLS-is on kehtestatud järgmiste NS-i, PKTS-i ja RRS-i alusel tehtavate toimingute eest riigilõiv 10 eurot:

- § 340 lõige 1: abieluvõimetõendi ning korduva sünnitõendi, surmatõendi, abielutõendi, abielulahutuse tõendi, nimemuutmise tõendi ja soo muutmise tõendi väljastamine;
- § 340 lõige 2: perekonnaseisuasutuses säilitatavalt dokumendilt andmete teatisena või kinnitatud koopiana väljastamine;
- § 340 lõige 3: nõukogu määruse (EL) 2019/1111¹² alusel tõendi väljastamine;
- § 340 lõige 3¹: nõukogu määruse (EÜ) nr 2201/2003¹³ alusel tõendi väljastamine;
- § 341 lõige 2: valdkonna eest vastutava ministri või tema volitatud isiku antud haldus-aktist, mis on uue isikunime andmise aluseks, väljavõtte väljastamine, välja arvatud esmane väljavõtte;
- § 341³: isikule RRS-i § 45 lõikes 1 nimetatud rahvastikuregistri andmete väljastamine MK KOV-i poolt;
- § 341⁴: ruumi omanikule isiku kohta, kelle elukoha aadress rahvastikuregistris on temale kuuluva ruumi aadress, rahvastikuregistris andmete väljastamise taotluse läbivaatamine MK KOV-i poolt, mis ei ole ruumi asukohajärgne KOV.

Eelnõuga kehtestatakse nende toimingute eest riigilõivuks 20 eurot, sest praegune 10-eurone riigilõiv ei kata enam toimingute kulusid. Kui kehtivale riigilõivumäärale lisada ametikoha keskmise maksumuse 66% kasv ja 5 eurot rahvastikuregistri portaali töös hoidmise ja arendamise ning rahvastikuregistri kasutajatoe eest, on kulupõhine riigilõivumäär 20 eurot.

Tabel 7. Rahvastikuregistri andmetel väljastatud tõendite ja väljavõtete arv

Toiming	2022. aasta
Abieluvõimetõendi ning korduva sünnitõendi, surmatõendi, abielutõendi, abielulahutuse tõendi, nimemuutmise tõendi ja soo muutmise tõendi väljastamine	16 299
Perekonnaseisuasutuses säilitatavalt dokumendilt andmete teatisena või kinnitatud koopiana väljastamine ning nõukogu määruse (EÜ) nr 2201/2003 alusel tõendi väljastamine	159
Rahvastikuregistri andmete väljastamine õigustatud huvi korral	1187
Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/1191 ¹⁴ alusel mitmekeelse standardvormi ja sellele lisatava perekonnasündmuse korduva tõendi väljastamine	667

¹² Nõukogu 25. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1111, mis käsitleb kohtualluvust, abieluasjade ja vanemliku vastutusega seotud kohtuasjades tehtud lahendite tunnustamist ja täitmist ning rahvusvahelisi lapserööve (uuesti sõnastatud). – [ELT L 178, 02.07.2019, lk 1–115](#).

¹³ Nõukogu 27. novembri 2003. aasta määrus (EÜ) nr 2201/2003, mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1347/2000. – [ELT L 338, 23.12.2003, lk 1–29](#).

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuli 2016. aasta määrus (EL) 2016/1191, millega edendatakse kodanike vaba liikumist, lihtsustades teatavate avalike dokumentide Euroopa Liidus esitamise nõudeid, ja muudetakse määrust (EL) nr 1024/2012. – [ELT L 200, 26.07.2016, lk 1–136](#).

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/1191 alusel mitmekeelse standardvormi ja sellele lisatava rahvastikuregistri väljavõtte väljastamine	44
Rahvastikuregistri andmete väljastamine isikule tema, tema alaealise lapse, eestkostetava või surnud abikaasa kohta	11 005

Eelnõu § 1 punktidega 85, 88 ja 92 täiendatakse RLS-i § 340 lõikega ¹², § 341 lõikega ²¹ ja § 341³ lõikega ².

RLS-is ei ole reguleeritud riigilõivumäära juhul, kui rahvastiku toimingute valdkonna tõend või väljavõtte väljastatakse automaatselt ilma ametniku vahetu sekkumiseta turvalises veebi-keskkonnas, st portaalis rahvastikuregister.ee. Sellisel juhul väljastab isikule digitempliga elektroonilise tõendi või väljavõtte automaatselt andmekogu ja ametnik selles ei osale. Eelnõuga lisatakse RLS-i ka selleks riigilõivumäär.

Kuna ametniku tööaega toiminguks ei kulu, kehtestatakse riigilõivumääraks 5 eurot. Riigilõiv katab toiminguks vajaliku tehnilise võimekuse, s.o rahvastikuregistri portaali töös hoidmise ja arendamise ning rahvastikuregistri kasutajatoe kulud. Ka juhul, kui lõivustatud toimingu teeb ametnik, arvestatakse tehnilise võimekuse 5-eurone kulu riigilõivu sisse, sest ka ametniku väljastatavate tõendite ja väljavõtete puhul tuleb katta rahvastikuregistri portaali töös hoidmise ja arendamise ning rahvastikuregistri kasutajatoe kulud.

Eelnõu § 1 punktiga 86 tõstetakse RLS-i § 340 lõikes 4 ja §-s 341² riigilõivumäär 20 eurolt 40 eurole. Seega tuleb edaspidi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/1191 alusel mitmekeelse standardvormi ja sellele lisatava perekonnasündmuse korduva tõendi või rahvastikuregistri väljavõtte väljastamise eest tasuda riigilõivu 40 eurot.

Riigilõivumäär on edaspidi 40 eurot, sest eelnõuga tõstetakse perekonnasündmuse korduva tõendi ja rahvastikuregistri väljavõtte riigilõivumäär 20 euroni. RLS-i § 340 lõikes 4 ja §-s 341² nimetatud juhul tasutakse riigilõivu nii perekonnasündmuse korduva tõendi või rahvastikuregistri väljavõtte kui ka mitmekeelse standardvormi väljastamise eest. Seega teeb see kokku 40 eurot.

Eelnõu § 1 punktiga 89 tõstetakse RLS-i §-s 341¹ riigilõivumäär 15 eurolt 20 eurole.

Kuna isiku õigustatud huvi korral rahvastikuregistri andmete väljastamise taotluse läbi-vaatamise riigilõivumäära tõsteti alles hiljuti, tõstetakse seda vähem kui teiste tõendite ja väljavõtete riigilõivumääri. Riigilõivumäära on vaja tõsta, et see oleks vastavuses RLS-i § 4 lõikes 1 nimetatud kulupõhimõttega.

Eelnõu § 1 punktiga 90 parandatakse trükiviga.

Eelnõu §-ga 2 muudetakse KonS-i. Peamine muudatus on seotud sellega, et konsulaarametnik saab edaspidi väljastada mitmekeelset standardvormi sinna juurde kuuluva perekonnasündmuse tõendi, abieluvõimetõendi või rahvastikuregistri andmete väljavõttega.

KonS-i §-s 33 kasutatakse praegu mõistet perekonnaseisuandmetest väljavõtte. PKTS-i kasutatakse selle asemel mõistet perekonnasündmuse korduv tõend. Selguse mõttes need mõisted ühtlustatakse ning kasutatakse PKTS-is sätestatud perekonnasündmuse korduva tõendi mõistet.

KonS-i §-i 38 lisatakse lõige 3, kus loetletakse eraldi välja, milliseid andmeid väljastab konsulaarametnik RRS-i kohaselt.

Eelnõu §-ga 3 täiendatakse PKTS-i. PKTS-i § 15⁴ lõigetes 1 ja 2 ei ole eraldi välja toodud abieluvõimetõendit. Selguse huvides nimetatakse abieluvõimetõend eraldi tõendina, mille juurde saab lisada mitmekeelse standardvormi. Kuna mitmekeelsete standardvormidega seoses tehakse juba muudatusi nii RLS-is, KonS-is kui ka RRS-is, siis selguse mõttes täiendatakse ka PKTS-i ja nimetatakse eraldi ka abieluvõimetõendit.

Eelnõu §-ga 4 täiendatakse RRS-i. Hetkel kehtiva RRS-i § 53 lõike 5 kohaselt RRS § 53 lõikes 4 nimetatud mitmekeelse standardvormi ja sellele lisatava rahvastikuregistri väljavõtte väljastab isikule perekonnaseisutoimingute seaduse § 3 lõikes 3² sätestatud maakonnakeskuse kohaliku omavalitsuse üksus. Seega kehtiva regulatsiooni kohaselt ei ole võimalik konsulaarametnikul väljastada rahvastikuregistri väljavõtet koos mitmekeelse standardvormiga.

RRS-i § 53 lõike 5 täiendusega antakse konsulaarametnikule õigus väljastada rahvastikuregistri väljavõtte koos mitmekeelse standardvormiga. See muudatus lihtsustab ja kiirendab konsulaarteenuste osutamist välisriigis. Praegu tellitakse tõendeid ja rahvastikuregistri väljavõtteid koos mitmekeelse standardvormiga Eestist ehk MK KOV-ist, mis võtab kaua aega.

Eelnõu §-ga 5 jäetakse RelvS-i § 62⁴ lõikest 5 välja viide riigilõivu tasumise kohustusele. Kui seni tuli Euroopa tulirelvapassi väljastamise eest tasuda riigilõivu 15 eurot, siis muudatuse järgi ei tule Euroopa tulirelvapassi väljastamise eest enam riigilõivu tasuda.

Eelnõu §-ga 6 kehtestatakse seaduse jõustumise aeg. Eelnõu jõustub 2025. aasta 1. jaanuaril.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõuga ei võeta kasutusele uusi termineid, kuid termineid ühtlustatakse KonS-is, PKTS-is ja RLS-is.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole töötatud välja Euroopa Liidu õiguse rakendamiseks.

Eelnõus arvestatakse direktiivist 2004/38/EÜ ja Brexit lepingust tulenevaid kohustusi kohelda EL kodanikke ning elamisõigusega Ühendkuningriigi kodanikke võrdselt Eesti kodanikega. Eelnõus arvestatakse, et viisaeeskiri sätestab vahetult kohaldatavad tasud viisaeeskirja alusel taotletud viisataotluste läbivaatamise eest.

6. Seaduse mõjud

6.1. RelvS-i ja TurvaTS- alusel tehtavate toimingute riigilõivumäärade tõstmine

6.1.1. Mõju valdkond: mõju riigiasustuste korraldusele, kuludele ja tuludele

Sihtrühm: PPA, Kaitsepolitseiamet, SMIT

Mõjutatud sihtrühma suurus on väike võrreldes Eesti ametnike koguarvuga, mis 2022. aastal oli 6986 või eriteenistujatest ametnike arvuga, mis oli 9057¹⁵. Kavandatavad muudatused puudutavad PPA-s 27 menetlejat, nelja grupijuhti ja ühte tegevus- ja relvalubade väljaandmise teenuse teenuseomanikku, kes tegevus- ja relvalubade väljaandmise teenust põhikohaga osutavad. Lisaks panustavad taotluste menetlusse ja loa omaja üle järelevalve tegemisse teiste PPA struktuuriüksuste ametnikud, sealhulgas piirkonna- ja veebipolitseinikud, kriminaalpolitsei ametnikud, klienditeenindajad ning partnerasutuste (nt Kaitsepolitseiamet, SMIT) teenistujad. Nende täpset arvu ei saa nimetada.

Mõju ulatus on **väike**, kuna mõjutatud sihtrühma tegevustes ei muutu midagi olulisel määral. Juba kehtiva seaduse järgi tuleb teatud RelvS-is ja TurvaS-is sätestatud toimingute eest tasuda riigilõivu ja asutus, kellele näiteks loataotlus esitatakse peab kontrollima riigilõivu tasumist. Selles korras eelnõu järgi muudatusi ei kavandata. Ametnikud ei pea midagi juurde õppima. Muudatus puudutab üksnes riigilõivu suurust. Riigilõivude tõstmisega ei kaasne PPA-le kohanemisraskusi, kuna kõnesolevate lubade taotlusi esitatakse ning nende läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu ka praegu. Muudatusega kaasneb vaid vähene mõju, kuna PPA peab koostöös SMIT-iga riigilõivu tasumise protsessid teenistus- ja tsiviilrelvade registris muudatustega kooskõlla viima, see tähendab muutma registris riigilõivude määrad. Samuti tuleb teha muudatused eesti.ee ja PPA veebilehel.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on **väike**. Muudatuse tõttu võib esialgu suurenda mõnevõrra selgitusvajadus, sest inimestel võib uute riigilõivumäärade kohta olla rohkem küsimusi. PPA ametnikud peavad edaspidi enne RelvS-i või TurvaTS-i alusel tehtava toimingute tegemist või loa väljastamist kontrollima, kas riigilõiv on tasutud uue määra kohaselt. Samas peavad PPA ametnikud ka praegu kontrollima, et riigilõiv on tasutud kehtiva määra kohaselt. Seega ei mõjuta muudatus ametnike töö olemust. Asutustele on muudatuse mõju pigem positiivne, sest RelvS-i ja TurvaTS-i alusel tehtavate toimingutega seotud kulud saavad edaspidi suurema summa ulatuses kaetud riigieelarvest.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatusel ei ole koormavat mõju. Seega ei ole mõju oluline.

6.1.2. Mõju majandusele

Sihtrühm 1: RelvS-i alusel riigilõivustatud toiminguid tegevad füüsilised ja juriidilised isikud

Mõju avaldumise sihtrühm on potentsiaalselt suur, st igaüks, kes soovib, võib taotleda relvaluba. Samas on teada, et relvadega seonduvaid toiminguid teeb elanikkonnast vaid väike hulk füüsilisi isikuid ning samamoodi on väike ka puudutatud juriidiliste isikute hulk.

1. märtsi 2024. aasta seisuga on teenistus- ja tsiviilrelvade registri andmetel Eestis ligikaudu 24 600 relvaomanikku, registrisse on kantud umbes 60 000 piiratud tsiviilkäibes olevat relva. Eelnevast tulenevalt võib pidada sihtrühma suurust füüsiliste isikute osas väikseks, kuna muudatus mõjutab vähem kui 5% elanikkonnast.

1. märtsi 2024. aasta seisuga on RelvS-i alusel tegevusluba 108 ettevõttel, neist 97 ettevõttel RelvS-i § 66 lõikes 1 nimetatud tegevusalal tegutsemiseks ja 11 ettevõttel tegevusluba RelvS-i § 83³³ lõikes 1 nimetatud tegevusalal tegutsemiseks. Võrreldes RelvS-i alusel tegevusluba omavate ettevõtete arvu kõigi Eestis aktiivselt tegutsevate ettevõtete arvuga, võib pidada

¹⁵ Avaliku teenistuse aastaraamat 2022, lk 15. <https://www.fn.ee/riigihaldus-ja-avalik-teenistus/avalik-teenistus/personali-ja-palgastatistika>

sihtrühma suurust juriidiliste isikute osas samuti väikeseks¹⁶. Kokkuvõtvalt on seega sihtrühm väike.

RLS-i muudatuste mõjul muutuvad RelvS-i alusel tehtavad toimingud sihtrühmale kallimaks. Relva omandamisel on jätkuvalt kõige suuremaks kuluks aga relva soetamine ning riigilõivu osakaal on relva soetamisega võrreldes jätkuvalt väike. Arvestades relva soetamise hinda, siis moodustab relva soetamisloa riigilõivumäär praegu 700 eurot maksva relva hinnast umbes 4%. Uue määra alusel moodustab soetamisloa riigilõivumäär 600 eurot maksva relva hinnast 24%.

Majanduslik mõju avaldub, kui pärast RLS-i muudatust muutuvad teenuste osutamine või toodete tootmine ja nende jaotamine või tarbimine. Majanduslikult võivad mõjutatud olla nii üksikisikud, ettevõtted ja organisatsioonid kui ka riik tervikuna. Muudatuse tagajärjel võivad muutuda inimeste käitumisharjumused, sest riigilõivumäärade tõstmine võib mõjutada nende võimalusi taotleda RelvS-i alusel erinevaid lubasid. Kaudselt võib riigilõivu suurendamine mõjutada relvadega kauplemist – kui relva registreerimisel tuleb riigilõivu tasuda senisest rohkem, võivad inimesed hakata rohkem kaaluma relva vahetamist uue vastu või loobuvad mitmenda relva soetamisest.

Kulupõhimõtte kohaselt peab riigilõivumäär katma vähemalt toiminguga seotud otsesed ja teatud ulatuses ka kaudsed kulud. PPA toimingutele kulupõhimõttel lõivude kehtestamine toob kaasa valdkonnas riigilõivumäärade tõusu ning suurendab loa kohustusega tegevusaladel tegutsevate ettevõtete majanduskulusid. Samas on mõju avaldumise sagedus harva ning see on tegevusvaldkondade lõikes proportsioonis tegevuse ulatuse ning mahuga. Seega ei ole ette näha muudatuse ulatuslikku mõju ettevõtjate äritegevusele.

Mõju avaldumise sagedus on pigem **keskmine**, sest üldjuhul ei soovi inimesed iga päev RelvS-i alusel riigilõivustatud toimingud teha, samuti ei tee RelvS-i alusel tegevusluba omavad ettevõtjaid igapäevaselt riigilõivustatud toiminguid.

Muudatuse mõju ulatus inimestele ja ettevõtetele on **keskmine**, sest võivad kaasnedagi muudatused sihtrühma käitumises, kuid eeldatavalt ei kaasne nendega kohanemiskulusi, sest toimingud, mille eest peavad isikud tasuma riigilõivu ja riigilõivu tasumise käik on sama. Isikud ei pea midagi uut juurde õppima, vaid arvestama lisaväljaminekuga. Inimeste tarbimiskäitumine võib muutuda, kuna üldist hinnatõusu arvestades võib neil olla raske suurenenud riigilõivu tasuda ja nad võivad loobuda RelvS-i alusel loa väljastamisest või toimingu taotlemisest.

Ebasoovitava mõju risk on **keskmine**. Riigilõivu määra suurendamine on isikutele pigem negatiivne, sest ollakse harjunud väiksema summa eest neid toiminguid tegema. Võivad kaasnedagi muudatused sihtrühma käitumises, sest kui teenus on liiga kallis, võivad osad senised teenuse kasutajad sellest loobuda. See võib tähendada relvaloade omajate arvu vähenemist või ka relvade käitlemisega seonduval tegevusalal tegutsevate juriidiliste isikute loobumist teenuse osutamisest. Kavandatavad muudatused jõustuvad 1. jaanuaril 2025. aastal. Ettevõtetele, kelle tegevust riigilõivumäära muutmine mõjutab, jääb piisavalt aega muudatustega kohanemiseks ning sellest lähtuvalt oma tegevuse planeerimiseks. Siiski võib eeldada, et riigilõivumäärade tõstmine ei mõjuta inimeste soovi relvi soetada, laskespordi või jahindusega tegeleda või RelvS-i alusel tehtavaid toiminguid teha.

Sihtrühm 2: TurvaTS-i alusel riigilõivustatud toiminguid tegevad juriidilised isikud

¹⁶ Statistikaameti andmetel oli 2022 aastal majanduslikult aktiivsete ettevõtete arv 148 684.

Sihtrühma suurus on **väike** võrreldes Eestis tegutsevate ettevõtete koguarvuga. 1. märtsi 2024. aasta seisuga on Eestis 89 ettevõtet, kellel on tegevusluba turvateenuse osutamiseks.

Kehtiva TurvaS-i § 4 lõike 1 kohaselt jaguneb turvategevus Eestis järgmisteks turvateenusteks:

- 1) turvakonsultatsioon;
 - 2) vallas- või kinnisvara valve ja kaitse;
 - 3) isikukaitse;
 - 4) korra tagamine üritusel või valveobjektil;
 - 5) juhtimiskeskuse pidamine;
- valveseadmestiku projekteerimine, paigaldamine ja hooldamine

TurvaTS-i § 4 lõikes 1 jaotatakse turvategevus nelja järgmise tegevusala vahel:

- 1) turvamine;
- 2) turvauditi läbiviimine;
- 3) valveseadmestiku projekteerimine, paigaldamine ja hooldamine;
- 4) turvateenistuja väljaõpe.

Seega 1. juulil 2024. aastal jõustuva TurvaTS-i kohaselt kaotatakse põhjendamatud loa- või teatamiskohustused ning tegevusalade jaotamisel määratakse vabad, teatamiskohustusega ja loakohustusega majandustegevusalad. Võrreldes TurvaS-iga kaob loakohustus turvakonsultatsioonilt (uus nimetus turvauditi) ja juhtimiskeskuse pidamiselt, mida ei käsitata enam eraldi tegevusalana, vaid ettevõttesise töökorraldusena. Turvateenistuja väljaõppe korraldamisel loobutakse samuti tegevusloa taotlemise kohustusest ja minnakse üle teatamiskohustusele. See tähendab, et tegevusluba on vajalik taotleda ja riigilõivu tasuda üksnes neil turvaettevõtetel, kes osutavad teenust turvamise tegevusalal. Ettevõtjale jääb kohustus teatada oma majandustegevuse alustamisest, kui ta alustab tegevust järgmistel tegevusaladel: turvauditi läbiviimine, valveseadmestiku projekteerimine, paigaldamine ja hooldamine ning turvateenistuja väljaõppe korraldamine.

Eelnevast tulenevalt võib pidada sihtrühmale kaasneva mõju sagedust väikeseks, kuna muudatus mõjutab vähem kui 5% sihtgrupist ja nad ei puutu mõjuga kokku regulaarselt, vaid harva ehk ebaregulaarselt. RLS-i muudatuste mõjul muutuvad TurvaTS-i alusel tehtavad toimingud sihtrühmale 10 euro võrra kallimaks, mistõttu ei ole tegemist olulise lisaväljaminekuga turvaettevõtte jaoks. Kuna sihtrühma kui terviku käitumises erilisi muutusi ei toimu ning puudub tarvidus muutustega kohanemiseks mõeldud tegevuste järele, siis saab hinnata mõju ulatust väikeseks.

Ebasoovitava mõju risk on **väike**, kuna riigilõivumäära suurendamine 10 euro võrra ei avalda negatiivset mõju. Ei saa ette näha, et riigilõivu tõstmine võiks vähendada turvateenuse pakkumise huvi. Turvaturu analüüsi¹⁷ andmetele toetuvalt saab välja tuua, et turvaettevõtjate kogupanus Eesti ettevõtluses oli 307,5 milj eurot.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatusel on teatud määral koormav mõju. Seega on mõju oluline.

6.1.3. Sotsiaalne mõju

Sihtrühm: igatüks, kes taotleb lõivustatud toimingut RelvS-i

¹⁷ [Turvaturu analüüs 2021](#)

Arvestades praegust relvaloa omajate arvu ja asjaolu, et see arv aastate jooksul oluliselt muutunud ei ole, võib sihtrühma hinnata **väikeseks**, sest igaüks tõenäoliselt RelvS-i alusel luba ei taotle.

Mõju ulatus on **keskmine**. Kuna teatud toimingud kallinevad, võivad kaasneda muutused sihtrühma käitumises. Eeldatavalt ei kaasne aga kohanemiskulusi, sest ka praegu peavad inimesed tasuma toimingute eest riigilõivu. Nad ei pea seega õppima midagi uut, vaid arvestama, et nende väljaminek on tulevikus suurem.

Mõju avaldumise sagedus on üldjuhul **keskmine**. Eeldatavasti ei soovi inimesed RelvS-i alusel luba taotleda iga päev, samas olles juba relvaomanik võib kokkupuude mõjuga olla regulaarne või reeglipärane, aga mitte igapäevane. Riigilõivu tuleb tasuda näiteks relvaloa ja relvasoetamisloa taotlemisel. Esmakordselt relvaluba taotledes tuleb PPA-le esitada vajalikud dokumendid ja sooritada relvaeksam. Kui inimene soovib ka relva soetada, siis uute riigilõivumäärade juures peab inimene arvestama vähemalt järgmise väljaminekuga: loa taotluse menetlemise riigilõiv – 170 eurot, relvaeksami vastuvõtmise riigilõiv – 145 eurot ning relvasoetamisloa taotluse menetlemise riigilõiv – 170 eurot, ehk kokku 385 eurot. Seni kehtinud riigilõivumäärade järgi tuli nende toimingute eest tasuda 30 + 30 + 30 eurot ehk kokku 90 eurot riigilõivu. Relvaloa kehtivus on üldjuhul viis aastat. Kui soovitakse relvaloa kehtivust pikendada, siis tuleb viie aasta pärast tasuda riigilõivu 170 eurot. Kui isikul on relv vaid enese ja vara kaitse otstarbel, tuleb tal sooritada ka laskekatse, mille eest tasutakse riigilõivu 135 eurot (kehtiva seaduse järgi 30 eurot).

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on pigem **keskmine või suur**. Muudatus on inimestele negatiivne. RLS-i kohaselt on praegused riigilõivumäärad väiksemad, kui eelnõus. Seega peavad inimesed arvestama edaspidi suurema väljaminekuga.

Järeldus mõju olulisuse kohta: kavandatava muudatuse mõju on oluline.

6.1.4. Mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele

Sihtrühm 1: RelvS-i alusel riigilõivustatud toiminguid tegevad füüsilised ja juriidilised isikud

Sihtrühm 2: TurvaTS-i alusel riigilõivustatud toiminguid tegevad juriidilised isikud

Sihtrühm 3: PPA, Kaitsepolitseiamet

Mõju avaldumise sihtrühmad 1 ja 2 on samad nagu seletuskirja punktis 6.3.2. kirjeldatud sihtrühmad 1 ja 2 ning kokkuvõtvalt on need sihtrühmad **väikesed**. Sihtrühma 3 moodustavad PPA-s süüteomenetlusega tegelevad politseiametnikud ning Kaitsepolitseiameti ametnikud, mistõttu on sihtrühm **keskmine**.

Mõju ulatus on **väike**. Kuna teatud toimingud kallinevad, võivad kaasneda muutused sihtrühma 1 käitumises, kuid nendega ei kaasne eeldatavalt kohanemiskulusi. Arvestades seda, et riigilõivumäärad moodustavad vaid väikse osa relva soetamise hinnast, siis ei saa pidada kavandatavate muudatuste mõju kuritegevusele ehk ebaseaduslikule relvakaubandusele suureks. Ebaseaduslike relvade omamine ja soetamine on üldjuhul pigem seotud sooviga jääda anonüümseks, mitte hoida kokku raha riigilõivude tasumata jätmisest. Sihtrühma 2 käitumises ei saa pidada tõenäoliseks muutusi ega raskusi muudatusega kohanemisel, sest TurvaTS-i alusel tehtavate toimingute riigilõivumäär muutub vähesel määral. Arvestades eeltoodut ei saa pidada ka tõenäoliseks sihtrühma 3 ehk PPA ning Kaitsepolitseiameti töökoormuse märkimisväärset tõusu.

Mõju avaldumise sagedus on **väike**, kuna kokkupuude on ebaregulaarne, juhuslik ja harv.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on **väike**. Mõningal määral võib pidada võimalikuks, et praegused relvaomanikud, kes ei taha oma relvast loobuda ja kelle sissetulekud ei võimalda kõrgemate riigilõivumäärade korral enam relvaluba pikendada, võivad relva peita ja teatada, et see on varastatud või kaotatud. Kuid selle riski tõenäosus on pigem väike, sest Eesti relvaomanikud on üldjuhul seaduskuulekad. Kui tulirelva omamine muutub inimestele kallimaks, võib sageda turvalisuse tagamise eesmärgil piiramata tsiviilkäibega hoiatus- ja tsiviilrelvade soetamine, sest neid on lihtne koduste vahenditega tulirelvaks ümber ehitada ning nende käitlemise üle järelevalve on puudulik.

Järeldus mõju olulisuse kohta: kavandatava muudatuse mõju on väheoluline.

6.2. Kodakondsuse seaduse alusel tehtavate toimingute riigilõivumäärade tõstmine

Kodakondsuse saamise, taastamise ja kodakondsusest vabastamise taotlemisel ei muutu sisuliselt midagi. Muutuvad vaid riigilõivumäärad ning tehtavate toimingute eest kehtestatavad riigilõivud viiakse vastavusse tegelike kulutustega. Nii kodakondsuse saamise või taastamise või kodakondsusest vabastamise taotlemine ei ole üldjuhul korduv tegevus, vaid ühekordne elusündmus, mida inimene teeb ühe korra. Sellest tulenevalt ei mõjuta eelnimetatud taotluste eest tasutava riigilõivu muutmine kodakondsuse saamise või taastamise või kodakondsusest vabastamise taotlejate hulka.

Lisaks jäävad jätkuvalt kehtima senised RLS-i §-s 35 sätestatud põhimõtted, ehk riigilõivust on vabastatud alla 18-aastased Eesti kodakondsuse taotlejad ning PPA-l või konsulaarametnikul on õigus isiku majanduslikust olukorrast lähtuvalt või riigiasutuse või kohaliku omavalitsuse üksuse organi põhjendatud taotluse alusel vabastada isik käesoleva riigilõivu tasumisest või vähendada tasutava riigilõivu määra. Seega ei teki olukorda, kus riigilõivu tõstmise tulemusel ei saa inimene taotleda Eesti kodakondsusest, selle taastamist või sellest vabastamist.

Kõrgem riigilõiv välisesinduses kodakondsusest vabastamise taotlemisel mõjutab küll välisriigis elavaid taotlejaid, kuid samas on tegemist toiminguga, mida inimene teeb üldiselt ühe korra. Osa nimetatud taotlejatest võivad külastada siiski regulaarselt Eestist ja seega saavad nad vajadusel ka kodakondsusest vabastamise taotluse esitamise planeerida sellele ajale. Mõju taotlejale võib lugeda pigem ebaoluliseks, sest peamiseks kuluks on tihti pigem välisesindusse jõudmine, mitte taotluse esitamisel makstav riigilõiv.

Ebasoovitavad mõjud nii inimestele kui ka PPA ja välisesinduse ametnikele puuduvad.

6.3. ELKS-i, ITDS-i, ja VMS-i alusel tehtavate toimingute riigilõivumäärade tõstmine

Isikut tõendavate dokumentide väljaandmise taotlemisel ega väljastamisel ning elamisloa taotlemisel või lühiajalise töötamise registreerimise taotlemisel ei muutu sisuliselt midagi. Muutuvad vaid riigilõivumäärad, mis viiakse kooskõlla tegelike kuludega.

Sihtrühm

- 1) Isikud, kes esitavad isikut tõendava dokumendi või Eestis viibimise õiguslike aluste taotlusi ja tasuvad taotluse läbivaatamise eest riigilõivu;
- 2) PPA ametnikud, kes menetlevad Eesti kodanike ja välismaalaste isikut tõendavate dokumentide või Eestis viibimise õiguslike aluste taotlusi ja võtavad vastu taotluse läbivaatamise eest tasutud riigilõivu;
- 3) tööandjad, kes registreerivad välismaalase lühiajalise töötamise.

Tabel 8. PPA prognoos dokumentide ja staatuste taotlemise kohta

PPA prognoos	2025	2026	2027	2028
Reisidokumendid	59 330	85 260	200 930	201 970
ID-kaardid	217 000	234 100	274 000	291 000
Elamisloakaardid	67 000	61 000	57 000	58 000
Digi-ID-d (kodanik)	3 500	3 500	3 500	3 500
Digi-ID-d (e-resident)	15 000	16 300	17 000	18 600
Ettevõtlus (elamislload)	275	225	225	225
Pere- ja õpiränne (elamislload)	5 355	5 355	4 955	4 955
Pikaajalised (elamislload) ja alalised elamisõigused	3 500	3 700	4 000	4 200
Töötamine (elamislload)	4 600	4 800	5 000	5 000
Lühiajaline töötamine	12 000	12 000	12 000	12 000

Allikas: PPA

6.3.1. Mõju valdkond: sotsiaalne, sealhulgas demograafiline mõju

Muudatused avaldavad mõju isikutele, kes maksavad riigilõive ELKS-i, ITDS-i ja VMS-i alusel esitatud taotluste läbivaatamise eest. Muudatused tervikuna ei too isikutele kaasa uusi kohustusi ega nõua neilt täiendavaid tegevusi. Kuigi isikutunnistuse riigilõivumäär tõuseb märgatavalt (50%), on tegemist kord viie aasta jooksul tehtava kulutusega. Lisaks on iseteeninduses taotlemine soodsam, lastele, vanemaealistele ja puuetega inimestele sätestatakse soodusmäär ning juhul kui riigilõivu tasumine peaks mõjutama isiku majanduslikku toimetulekut, on võimalus on taotleda riigilõivu tasumisest vabastust. Teine suurem sihtgrupp on reisidokumendi taotlejad, kuid reisidokumentide puhul ei ole tegu märgatava riigilõivumäära tõusuga (22%) ning reisidokument ei ole kohustuslik dokument.

Elamislubade riigilõivumäärad tõusevad mitmekordselt. Pererände ja õppimiseks antava elamisloa puhul on tegu omakuluga, sest elamisloa menetlemine on ressursimahukas. Töötamiseks ja ettevõtluseks antava elamisloa puhul on kehtestatud riigilõivu määr omakulust veidi kõrgem (mõlemal juhul u 12%), et arvestada naaberriikide regulatsioone ning rändetrende. Pikaajalise elaniku elamisloa puhul säilitatakse laste ja vanemaealiste soodusmäär. Tähtajalise elamisloa esmakordselt taotlemisel RLS soodusmäära ette ei näe, sest riik ei pea kompenseerima välismaalase valikut asuda Eestisse elama.

Elamisloa taotluse läbivaatamise riigilõivumäärad on püsinud aastaid muutumatuna (töötamiseks ja ettevõtluseks enam kui 20 aastat), seega võib riigilõivumäära tõstmine mõjutada välismaalaste soovi asuda Eestisse elama. VMS näeb Eestisse elama asuvale välismaalasele ette legaalse sissetuleku nõude ning piisavate rahaliste vahendite olemasolu. Seega ei mõjuta kõrgem riigilõivumäär neid välismaalasi, kellel on kindel kavatsus end Eestiga pikaajaliselt siduda, sest uue riigilõivumäära absoluutnumbri ja saadava hüve võrdluses, ei ole tegu ebaproportsionaalse riigilõivumääraga.

Uus riigilõivumäär võib mõjutada neid välismaalasi, kes taotleavad Eesti elamisluba ainult Schengeni alale pääsemise eesmärgil, sest naaberriikide võrdluses on Eesti elamisloa taotlemine kõige soodsam. Seega võib kõrgem riigilõivumäär vähendada riski, et Eestisse saabuv välismaalane osutub koormaks Eesti sotsiaalsüsteemile.

Sihtrühm: suur, dokumentide või staatuste taotlejad on kõik Eesti kodanikud või elanikud.

Mõju ulatus: väike, täiendavaid tegevusi sihtgrupilt ei nõuta.

Mõju avaldumise sagedus: väike, dokumentide ja staatuste taotlemine on küll reeglipärane, kuid liiga harv (viis või kümme aastat), et pidada mõju avaldumise sagedust keskmiseks.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk: riigilõivumäära tõus on sihtgrupile koormava mõjuga ehk tegu ei ole riskiga vaid negatiivne tagajärje saabub sihtgrupile 100% tõenäosusega.

Järeldus mõju olulisuse kohta: sotsiaalsest mõju tuleb pidada suureks sihtgrupi suuruse tõttu, kuid seda ei ole kavas täiendavalt analüüsida, sest riigilõivumäärad kehtestatakse suures osas võrdselt omakuluga nagu RLS ette näeb.

6.3.2. Mõju valdkond: majanduslik mõju

Majanduslik mõju inimestele, kes taotlevad isikut tõendavaid dokumente või staatusi ELKS-i ja VMS-i alusel, kattub suuresti nendele isikutele avalduva sotsiaalse mõjuga. Kokkuvõttes ei peaks kõrgemad riigilõivumäärad oluliselt üksikisiku või leibkonna majanduslikuid otsuseid mõjutama, sest mõju avaldumise sagedus on väike (dokumente taotletakse üks kord viie või kümne aasta jooksul) ning juhul kui tegu on riigilõivuga, mis mõjutab oluliselt majanduslikke otsuseid, võimaldab kehtiv seadus taotleda riigilõivu tasumisest vabastust.

Muudatus avaldab mõju tööandjatele, kes maksavad riigilõive välismaalase lühiajalise töötamise registreerimise taotluse läbivaatamise eest. Muudatus tervikuna ei too tööandjatele kaasa uusi kohustusi ega nõua neilt täiendavaid tegevusi. Muudatusega ei kehtestata uut lõivustatud toimingut. Muudatustega ei kaasne tööandjatele ka kohanemisraskusi, kuna välismaalase lühiajalise töötamise registreerimise taotlusi esitatakse ning taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu ka praegu. Mõjutatud ka need tööandjad, kelle juurde tuleb välismaalane tähtajalise elamisloaga, sest on tööandjaid, kes tasutud riigilõivu välismaalasele kompenseerivad. Tööandja huvides on, et Eestisse kutsutavat välismaalast põhjalikult kontrollitakse, sest tööandjal on VMS-is sätestatud kutsuja kohustused. Nimetatud kontrolle ei pea välismaalase või tööandja eest kompenseerima. Riigilõivumäära tõstmine ei mõjuta ilmselt ettevõtluseks elamisloa taotlejaid. VMS näeb selle elamisloa taotlemise üheks tingimuseks investeringu suuruse (vähemalt 65 000 eurot). On mõistlik järeldada, et 350 euro suurune riigilõivumäär ei ole määrava tähtsusega ettevõtluseks antava elamisloa taotlemisel või mitte taotlemisel.

Sihtrühm 1: suur, dokumentide või staatuste taotlejad on kõik Eesti kodanikud või elanikud.

Sihtrühm 2: välistööjõud ning tööandjad, kes kasutavad välistööjõudu. Selle sihtgrupi suurus on Eesti tööelasi elanikke ja Eesti tööturu suurust arvestades keskmine.

Mõju ulatus: väike, täiendavaid tegevusi sihtgrupilt ei nõuta.

Mõju avaldumise sagedus: väike, dokumentide ja staatuste taotlemine on küll reeglipärane, kuid liiga harv (viis või kümme aastat), et pidada mõju avaldumise sagedust keskmiseks.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk: riigilõivumäära tõus on sihtgrupile koormava mõjuga ehk tegu ei ole riskiga vaid negatiivne tagajärje saabub sihtgrupile 100% tõenäosusega.

Järeldus mõju olulisuse kohta: majanduslikku mõju tuleb pidada suureks sihtgrupi suuruse tõttu, kuid seda ei ole kavas täiendavalt analüüsida, sest riigilõivumäärad kehtestatakse suures osas võrdselt omakuluga nagu RLS ette näeb. Töötamiseks ja ettevõtluseks antavate elamislubade riigilõivumäär on u 12% kallim omakulust, et arvestada naaberriikide

regulatsioone ning saadava hüve tähendust välismaalase jaoks.

6.3.3. Mõju valdkond: mõju riigiasutuste korraldusele

Muudatusega kaasneb positiivne mõju PPA töökorraldusele, kuna inimesed suunatakse läbi soodsama riigilõivumäära kasutama riigi e-teenuseid, mille tulemusena väheneb eelduslikult PPA teeninduses või posti või e-posti teel esitatud taotluste hulk, mis omakorda võimaldab PPA-l taotluse sisestamiselt vabaneva ressursi suunata põhjalikuma menetluse läbiviimisele. Muudatuse ulatus on väike ja ei too PPA-le kaasa kohanemiskulusi, kuna isikut tõendava dokumendi taotluse läbivaatamise eest on ettenähtud riigilõiv ka praegu. Arvestades Eesti kodaniku passi ja/või isikutunnistuse taotluse prognoose avaldab muudatus mõju PPA töökorraldusele regulaarselt, arvestades, et taotlejate koguarvu muutus sõltub eelkõige sellest, kui suure hulga dokumentide kehtivusaeg saab läbi. Muudatus puudutab vaid osa PPA ametnikke (u 250).

Sihtrühm: väike, muudatus puudutab vaid osa PPA ametnikke (u 250) ja välisesinduste ametnikke (u 30).

Mõju ulatus: väike, täiendavaid tegevusi sihtgrupilt ei nõuta.

Mõju avaldumise sagedus: väike, dokumentide ja staatuste taotlemine on küll reeglipärane, kuid liiga harv (viis või kümme aastat), et pidada mõju avaldumise sagedust keskmiseks.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk: väike.

Järeldus mõju olulisuse kohta: Ebasoovitavate mõjude risk on riigiasutuste jaoks väike ning kokkuvõtvalt on muudatuse mõju riigiasutuse korraldusele väike.

6.4. NS-i, PKTS-i ja RRS-i alusel tehtavate toimingute riigilõivumäärade tõstmine

6.4.1. NS-i, PKTS-i ja RRS-i alusel tehtavate toimingute riigilõivumäärade tõstmine, et need oleksid kooskõlas RLS-i § 4 lõikes 1 nimetatud kulupõhimõttega

6.4.1.1 Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele

Sihtrühm: MK KOV-id (16)

Sihtrühm on väike, sest võrreldes kogu Eesti elanikkonnaga on vähe ametnikke, kes väljastavad MK KOV-ides tõendeid või väljavõtteid, kinnitavad abielude sõlmimist ja lahutamist või tegelevad nime muutmise menetlusega.

Eelnõuga tõstetakse riigilõivumääri, sest need ei ole praegu vastavuses riigi kuludega. Paljud rahvastiku toimingute riigilõivumäärad on kehtinud muutumatuna alates 2016. aastast, näiteks abielu- ja abielulahutuse kande tegemise riigilõivumäär. Samas on lõivustatud toimingute hüvitised KOV-idele igal aastal suurenenud. Võrreldes 2016. aastaga on KOV-idele makstavad hüvitised suurenenud 66%. Seega ei kata rahvastiku toimingute riigilõivumäärad enam nende eest KOV-idele makstavaid hüvitisid.

Mõju ulatus on väike, sest muudatus ei too kaasa MK KOV-i ametnike käitumises erilisi muutusi ja puudub tarvidus kohanemistegevuste järele. MK KOV-i ametnikud peavad õppima ühel korral selgeks, millised on toimingute uued riigilõivumäärad, ja sellest edaspidises töös lähtuma. Kuna MK KOV-ides kogutakse riigilõivu ka praegu, ei teki eeldatavalt kohanemiskulusi, sest riigilõivu kogumine, tasumise kontroll ja aruandlus on samad.

Mõju avaldumise sagedus võib olla keskmine või suur. MK KOV-id väljastavad tõendeid ja rahvastikuregistri väljavõtteid regulaarselt igal tööpäeval.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on eeldatavasti väike. MK KOV-i ametnikud peavad edaspidi enne tõendi või väljavõtte väljastamist kontrollima, kas riigilõiv on tasutud uue määra kohaselt. Samas peavad MK KOV-i ametnikud ka praegu kontrollima, kas riigilõiv on tasutud kehtiva määra kohaselt. Seega ei mõjuta muudatus ametnike töö olemust. Muudatuse tõttu võib esialgu suureneva mõnevõrra selgitusvajadus, sest inimestel võib uute riigilõivumäärade kohta olla rohkem küsimusi.

Muudatus ei too MK KOV-idele kaasa täiendavat kulu.

6.4.1.2. Mõju majandusele

Sihtrühm: igatüüpi, kes taotleb lõivustatud rahvastiku toimingut

Sihtrühm on potentsiaalselt suur, sest hõlmab kõiki inimesi, kellel on vaja lõivustatud rahvastiku toimingut, näiteks tõendi või rahvastikuregistri väljavõtte väljastamist MK KOV-ist või abielu- või abielulahutuse kande tegemist.

Majanduslik mõju avaldub, kui pärast RLS-i muudatust muutuvad teenuste osutamine või toodete tootmine ja nende jaotamine või tarbimine. Majanduslikult võivad mõjutatud olla nii üksikisikud, perekonnad ja organisatsioonid kui ka riik tervikuna. Muudatuse tagajärjel võivad muutuda inimeste käitumisharjumused, sest riigilõivumäärade tõstmine võib mõjutada nende võimalusi taotleda rahvastiku toiminguid.

Mõju ulatust võib hinnata keskmiseks. Võivad kaasneva muutused sihtrühma käitumises, kuid nendega ei kaasne eeldatavalt kohanemiskulusi. Inimeste tarbimiskäitumine võib muutuda, kuna üldist hinnatõusu arvestades võib neil olla raske suurenenud riigilõivu tasuda ja nad võivad loobuda rahvastiku toimingute taotlemisest.

Mõju avaldumise sagedus võib varieeruda, kuid eeldatavasti on see harv ja ebaregulaarne.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on pigem keskmine. Muudatus võib avaldada inimesele suuremat mõju, kui tal on väiksem sissetulek. Samas suurema sissetulekuga inimesele ei pruugi mõju olla märkimisväärne, eriti arvestades, et lõivustatud toiminguid ei ole inimesel eeldatavasti vaja iga päev.

6.4.1.3. Sotsiaalne mõju

Sihtrühm: igatüüpi, kes taotleb lõivustatud rahvastiku toimingut

Sihtrühma võib hinnata suureks, sest igapähele võib olla vajadus näiteks korduva sünnitõendi või rahvastikuregistri väljavõtte järele. Samuti võivad kõik täisealised teovõimelised isikud soovida abielluda või abielu lahutada või muuta nime.

Mõju ulatus on keskmine või suur. Kuna teatud toimingud kallinevad, võivad kaasneva muutused sihtrühma käitumises. Eeldatavalt ei kaasne aga kohanemiskulusi, sest ka praegu peavad inimesed tasuma toimingute eest riigilõivu. Nad ei pea seega õppima midagi uut, vaid arvestama, et nende väljaminek on tulevikus suurem.

Mõju avaldumise sagedus on üldjuhul väike, sest eeldatavasti ei soovi inimesed perekonnasündmuse tõendit ega rahvastikuregistri väljavõtet iga päev. Eeldatavasti ei soovi nad iga päev ka abielluda või abielu lahutada ega muuta nime. Mõju avaldumise sagedus on seega pigem ebaregulaarne ja harv.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on pigem keskmine või suur. Muudatus on inimestele negatiivne. RLS-i kohaselt on rahvastiku toimingute riigilõivumäärad väiksemad kui eelnõus. Seega peavad inimesed arvestama edaspidi suurema väljaminekuga.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatusel ei ole olulist koormavat mõju. Seega ei ole mõju oluline.

Muud olulist mõju riigi julgeolekule, välissuhetele, elu- ja looduskeskkonnale ega regionaalarengule ei ole. Seega muud mõju ei hinnata.

6.4.2. NS-i, PKTS-i ja RRS-i alusel ilma ametniku vahetu sekkumiseta turvalises veebikeskkonnas tehtavate toimingute madalama riigilõivumäära kehtestamine

6.4.2.1. Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele

Sihtrühm: MK KOV-id (16)

Sihtrühm on väike, sest võrreldes kogu Eesti elanikkonnaga on vähe ametnikke, kes väljastavad MK KOV-ides tõendeid või väljavõtteid.

Mõju ulatus on keskmine, sest muudatus võib tuua sihtrühma käitumises kaasa muutusi, aga puudub tarvidus kohanemistegevuste järele. Kunadaspidi on võimalik saada NS-i, PKTS-i ja RRS-i alusel tõendeid ja rahvastikuregistri väljavõtteid teatud juhtudel turvalises veebikeskkonnas tellides madalama riigilõivumääraga, siis eeldatavasti jõuab MK KOV-i ametniku töölauale edaspidi tõenäoliselt vähem juhtumeid, kus ta peab väljastama tõendi või väljavõtte, sest inimesed eelistavad tõendite või väljavõtete väljastamise puhul viisi, kus riigilõivu määr on madalam. Seeläbi võib väheneda MK KOV-i ametnike töökoormus.

Mõju avaldumise sagedus võib olla keskmine. MK KOV-i ametnikud väljastavad tõendeid ja rahvastikuregistri väljavõtteid regulaarselt igal tööpäeval.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on eeldatavasti väike. Muudatuse tõttu võib esialgu suureneda mõnevõrra selgitusvajadus, sest inimestel võib olla rohkem küsimusi.

Muudatus ei too MK KOV-idele kaasa täiendavat kulu.

6.4.2.2. Sotsiaalne mõju

Sihtrühm: igatiüks, kes taotleb NS-i, PKTS-i või RRS-i alusel lõivustatud tõendit või rahvastikuregistri väljavõtet

Sihtrühma võib hinnata suureks, sest igal aastal võib olla vajadus NS-i, PKTS-i või RRS-i alusel tõendi või rahvastikuregistri väljavõtte järele.

Mõju ulatus on keskmine. Kuna teatud ilma ametniku vahetu sekkumiseta väljastatavate tõendite ja rahvastikuregistri väljavõtete riigilõivumäär kehtestatakse madalam, muutub nende taotlemine turvalises veebikeskkonnas soodsamaks ja mugavamaks kui ametniku käest. Seega

võivad kaasneda muutused sihtrühma käitumises. Eeldatavalt ei kaasne aga kohanemiskulusi. Samas võib eeldada, et turvalises veebikeskkonnas võib suurendada nende tõendite ja väljavõtete taotluste arv, mida väljastatakse ilma ametniku vahetu sekkumiseta. Inimesed ei pea õppima midagi uut, vaid arvestama, et teatud juhtudel on tulevikus soodsam taotleda tõendit või väljavõtet turvalises veebikeskkonnas, kus menetletakse taotlusi automaatselt. Seega saab inimene tõendi või väljavõtte vahetult pärast taotluse esitamist ning taotluse menetlemine ei sõltu enam ametniku tööajast ja -koormusest.

Mõju avaldumise sagedus on üldjuhul väike, sest eeldatavasti ei soovi inimesed NS-i, PKTS-i või RRS-i alusel tõendit või rahvastikuregistri väljavõtet iga päev.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on väike. Muudatus on inimestele pigem positiivne, sest eelnõus nimetatud juhtudel on võimalik saada NS-i, PKTS-i või RRS-i alusel tõend või rahvastikuregistri väljavõtte soodsamalt. Negatiivne mõju võib avalduda nendele, kellel ei ole teadmisi või oskusi kasutada turvalist veebikeskkonda. Nende jaoks jääb võimalus taotleda tõendit või rahvastikuregistri väljavõtet MK KOV-i ametniku käest, tasudes selleks tavapärase riigilõivu.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatusel ei ole olulist koormavat mõju. Seega ei ole mõju oluline.

Muud olulist mõju riigi julgeolekule, välissuhetele, majandusele, elu- ja looduskeskkonnale ega regionaalarengule ei ole. Seega muud mõju ei hinnata.

6.5. Mõju andmekaitsele

Eelnõuga ei looda uusi viise, kuidas isikuandmeid töödelda. Samuti ei reguleerita isikuandmete edastamist välisriikidele. Seega ei ole vaja koostada andmekaitsealast mõjuhinnangut.

7. Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

7.1. RelvS-i ja TurvaTS-i alusel tehtavate toimingute riigilõivumäärade muudatused

Relvavaldkonna lubade kui ka turvateenuse tegevusloa riigilõivudes tehtavate muudatuste põhjal võib lõivude laekumisest eeldada riigieelarve tulude kasvu. Riigilõivude laekumine sõltub eelkõige sellest, kui palju ja millised taotlejate grupid luba taotlevad, seetõttu ei ole täpset tulude kasvu võimalik hinnata, kuid eelduslik täiendav riigilõivutulu on perioodil 2025–2027 kokku umbes **3,5 miljonit** eurot, s.o keskmiselt **1,17 miljonit eurot aastas**. Arvestades, et viimastest riigilõivude muudatustest alates on kasvanud olulisel määral nii tööjõu-, IT- ja olmekulud, on otstarbekas riigilõivumäärasid tõsta, et teenuste osutamine oleks jätkusuutlik.

Lähtudes eeldusest, et inimeste käitumine RelvS-i alusel tehtavate toimingute osas ei muutu ehk erinevaid lubasid jms taotletakse samas mahus, on prognoosi kohaselt kogutava riigilõivu suuruseks ligikaudu 1,6 miljonit eurot aastas. See on ühes aastas ligikaudu 1,17 miljonit eurot suurem, kui praegu. Kui lähtuda eeldusest, et turvaettevõtjate käitumine TurvaTS-i alusel tehtavate toimingute osas ei muutu ehk turvateenuse osutamiseks vajalikke tegevuslubasid taotletakse samas mahus, on prognoosi kohaselt kogutava riigilõivu suuruseks 1823 eurot aastas. See on ühes aastas ligikaudu 70 eurot suurem, kui praegu.

Seoses riigilõivude tõstmisega suurenevad teatud määral relva- ja turvateenusevaldkonnaga seotud tegevust planeeriva või luba omava füüsilise isiku ja ettevõtja kulutused. Võib eeldada,

et inimeste käitumine muutub, kui riigilõivu suurus tõuseb neile ebasobival määral. Inimesed ja ettevõtted võivad rohkem kaaluda, kas ja milleks on neil relvaluba üldse vaja.

RelvS-i alusel kehtestatud riigilõivumäärade muutmisega kaasneb PPA-le marginaalne lisakulu teenistus- ja tsiviilrelvade registris tehtavate muudatustega. Kulu kaetakse riigieelarvest registri pidamiseks sihtotstarbelise rahana eraldatud PPA eelarverealet.

Seaduse rakendamine nende lõivudega seoses ei too lisaks kirjeldatule kaasa muid täiendavaid tulusid, kulusid ega uusi tegevusi riigile ja kohaliku omavalituse üksustele ega ka teistele seaduse rakendajatele.

7.2. Kodakondsuse seaduse alusel tehtavate toimingute riigilõivumäärade muudatused

Seaduse rakendamine eeldab infotehnoloogilisi arendusi PPA infosüsteemides, mille kulud kaetakse eelarvevahenditest.

Tabel 9. PPA vastu võetud taotlused

Aasta	Kodakondsuse saamine		Kodakondsuse taastamine	Kodakondsusest vabastamine
	Alla 18*	18+		
2021	153	704	12	11
2022	244	1069	11	12
2023 (16.nov seisuga)	205	968	9	10

*Tulenevalt RLS § 35 lõikest 1, on alla 18-aastased isikud vabastatud kodakondsuse saamise taotluse esitamisel tasutavast riigilõivust

PPA võttis 2022. aastal vastu 1336 kodakondsuse saamise, taastamise ning kodakondsusest vabastamise taotlust, millest riigilõivust vabastatud isikute taotlusi oli 244. Kui võtaksime nende 1092 riigilõivu maksma pidava isiku taotluse eest riigilõivu 13 euro asemel 150 eurot, siis nähtub, et riik oleks saanud 14 196 euro asemel riigilõivu 163 800 eurot (seega senisest ca 149 604 eurot rohkem).

Tabel 10. Välisesinduste poolt vastu võetud taotlused

Aasta	Kodakondsusest vabastamine
2021	78
2022	85
2023 (16.nov seisuga)	79

2022. aastal võeti välisesindustes vastu 85 kodakondsusest vabastamise taotlust. Kui võtaksime iga taotluse pealt riigilõivu 15 euro asemel 180 eurot, siis nähtub, et riik oleks saanud 1275 euro asemel riigilõivu 15 300 eurot (seega senisest ca 14 025 eurot rohkem).

Seega oleks täiendav riigilõivutulu on kokku 163 629 eurot aastas.

7.3. ELKS-i, ITDS-i, ja VMS-i alusel tehtavate toimingute riigilõivumäärade muudatused

Seaduse rakendamine toob lisatulu. Prognoositav riigilõivutulu kasv aastatel 2025–2027 on vastavalt 11,51 mln eurot, 12,32 mln eurot ja 16,19 mln eurot.

Muudatuste rakendamine eeldab infotehnoloogilisi arendustöid PPA kodakondsus- ja rändevaldkonna menetlusinfosüsteemis. Muudatuse rakendamisega seotud arenduskulud kaetakse SMIT-i olemasolevast eelarvest.

7.4. NS-i, PKTS-i ja RRS-i alusel tehtavate toimingute riigilõivumäärade muudatused

Tabel 11. Siseministeeriumi tuluprognosis

	Abielu- kande tegimine	Abielu- lahutuse kande tegimine	Nime muut- mine	Tõendi väljastamine	Rahvastiku- registri väljavõtte väljastamine	Õigustatud huvi alusel rahvastiku- registri andmete väljastamine	Kokku
2022. aasta toimingute arv	5768	1933	1812	16 458	11 005	1187	38 163
2022. aasta toimingute kulu	338 351	81 901	60 738	179 907	64 599	19 918	745 414
Tulu kehtivate riigilõivu- määradega	173 040	96 650	181 200	123 690	110 050	5935	690 565
Tulu- prognosis uute riigilõivu- määradega	403 760	173 970	271 800	205725	220 100	23 740	1299095

Lähtudes eeldusest, et inimeste käitumine tõendite ja väljavõtete taotlemisel, abiellumisel ja abielu lahutamisel ning nime muutmisel ei muutu ehk need jäävad samasse suurusjärku, on prognoosi kohaselt eeldatav tulu ligi 1,3 miljonit eurot.

Riigilõivumäärade tõstmine on oluline, sest juba 2022. aastal kulus rahvastiku toimingute KOV-idele hüvitamiseks rohkem raha, kui oli ette nähtud. Hüvitise määrad arvutatakse igal aastal uuesti. 2023. aastal lisandus hüvitatavate toimingute hulka rahvastikuregistri väljavõtte väljastamine, mille riigilõivumäär tõuseb tõendi väljastamise omaga samale tasemele.

Tabel 12. Välisministeeriumi tuluprognosis Eesti välisesinduste kohta

	Rahvastikuregistri väljavõtted ja perekonasündmus e korduvad tõendid	Vormikohase tõendi tellimine (mitmekeelne standarvorm või CIEC)	Kokku
2022. aasta toimingute arv	1546	70	1616
2022. aasta toimingute kulu	32 000	3 000	35 000
Tulu kehtivate riigilõivu- määradega	30 920	2150	33 070
Tuluprognosis uute riigilõivumääradega	46 380	2000	48 380

Eesti välisesindustel puudub praegu õigus väljastada perekonnasündmuse korduvaid tõendeid ja rahvastikuregistri väljavõtteid koos mitmekeelse standardvormiga. 2022. aastal telliti Tallinna Perekonnaseisuametist 65 korral perekonnaseisuaktide mitmekeelsete väljavõtete väljastamise konventsiooni kohaseid ehk CIEC tõendeid (riigilõiv 1950 eurot).

KonS § 41 lõike 1 kohaselt tellib konsulaarametnik isiku kirjalikul taotlusel avaliku dokumendi Eesti ametiasutuselt. Sama paragrahvi lõike 3 kohaselt tuleb tasuta dokumendi tellimise eest riigilõivu. RLS § 314 kohaselt tasutakse dokumendi tellimise eest riigilõivu 20 eurot. Kui tellitakse dokument Eestist, siis on tegemist kompleksriigilõivuga, kus tasutakse nii dokumendi eest riigilõivu kui ka dokumendi tellimise eest. Perekonnasündmuse korduva tõendi tellimisel kujuneb riigilõiv 30 eurot järgmiselt: 20 eurot dokumendi tellimise eest ja 10 eurot dokumendi eest (RLS § 340 lõige 1). Dokumendi tellimise riigilõiv sisaldab valdavalt diplomaatilise posti saatmise kulu.

Riigilõiv perekonnasündmuse korduva tõendi eest koos mitmekeelse standardvormiga kujuneb sarnaselt, tõendi riigilõiv on RLS § 340 lõike 4 kohaselt 20 eurot, koos tellimisega seega 40 eurot. 2022. aastal telliti perekonnasündmuse korduv tõend koos mitmekeelse standardvormiga 5 korral, kokku 200 eurot. Eeldatavasti asendub CIEC-i tõendi tellimine osaliselt tõendite väljastamisega koos mitmekeelse standardvormiga kui seda saab väljastada kohe Eesti välisesinduses. Mõju ei avaldu eeldatavasti kohe esimesel aastal. Kui umbes pooled perekonnasündmuse korduvad tõendid väljastatakse CIEC-i asemel koos mitmekeelse standardvormiga, oleks tulu esimesel aastal umbes 1500 – 2000 eurot.

Seaduse rakendamisega ei kaasne riigile ega KOV-idele lisakulusid.

8. Rakendusaktid

Eelnõu rakendamiseks ei ole tarvis võtta vastu, muuta ega tunnistada kehtetuks rakendusakte.

9. Seaduse jõustumine

Eelnõu jõustub 2025. aasta 1. jaanuaril, sest riigilõivumääri on tavaks tõsta aasta algusest. Samuti tagab see ka piisava aja muudatuste rakendamiseks.

10. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Justiitsministeeriumile, Kaitseministeeriumile, Rahandusministeeriumile, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile ja Välisministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Eesti Linnade ja Valdade Liidule, Eesti Perekonnaseisuametnike Kutseliidule, Eesti Jahimeeste Seltsile, Eesti Jahispordi Liidule, Eesti Laskesuusatamise Föderatsioonile, Eesti Laskurliidule, Eesti Practical-laskmise Ühingule, Eesti Relvaomanike Liidule, Eesti Reservväelaste Laskesportliidule, IDPA Eesti Ühendusele ja Eesti Turvaettevõtete Liidule, PPA-le, Kaitsepolitseiametile ning SMIT-ile.

Algatab Vabariigi Valitsus 2024